

„Nincs más haza, csak az anyanyelv” *Márai Sándor*



Péter János: És és Föld támasza



NOTICE

TOM'S PLACE IS RE-OPENING!

Effective Tuesday, May 19 our retail operation will re-open.

We will operate under the restrictions and guidelines that are part of the Stage 1 Openings as specified by the Government of Ontario. We will have to limit the number of people in the store and adhere to all other applicable guidelines. As part of this graduated re-opening of our business, we will start with reduced hours:

Mon-Fri 11-5 • Sat 10-5 • Sun 12-5

We will return to our regular hours once it is safe and appropriate. We are continuing to strive to make the best decisions for our community, our customers and our employees. Thank you for your understanding during these unprecedented times.



corvina

HUNGARIAN CANADIAN BUSINESS DIRECTORY

EARLY BIRD SPECIAL



Show your business to the community, Get new customers, extend your business with the help of **Corvina Directory** book. Be a part of the high quality publication.



DON'T MISS THE DISCOUNT PRICES. CALL US FOR MORE INFORMATION

Serving the community since 2005

16th edition **2020** **416-638-3431**
info@corvinadirectory.ca
www.corvinadirectory.ca

Kaleidoscope

TARTALMUNKBÓL

Szász István Tas: Utunk Trianontól és Trianonig, okok és tanulságok... 30 éves a lakiteleki Antológia Kiadó és Nyomda!	7
Lezsák Sándor: Rákóczi panasza a rodostói kápolnában (vers)	14
Sándor Lezsák: Rákóczi's Complaint... (poem, transl. by George Telch)	14
Agócs Sándor: A kezdet (vers)	15
Sándor Agócs: The Beginning (poem, transl. by George Telch)	15
Mécs László: Meteor (vers)	16
László Mécs: Meteor (poem, transl. by Otto Tomschey)	16
Varga Gabi: Szavakat nehezen találó búcsú Lajtai Gábortól	17
Lajtai Gábor versei	20
Horváth Gábor Miklós versei	21
Horváth Gábor Miklós: Vígshírház 125	22
Wass Albert: Tizenhárom almafa (részletek)	24
Új kenyér ünnepe - Augustus 20.	
Reményik Sándor: Mindennapi kenyér (vers)	28
Szekzardi Nagy Vendel: Ünnepe (vers)	28
In Memoriam Ormay Gabriella...	29
Juhász Gyula: Milyen volt... (vers)	31
How was... (poem, transl. by Otto Tomschey)	31
Bakos István: Végső búcsú... Németh Ágnesről	32
Rieger Tibor: Matl Péter méltatása...	37
B. Tomos Hajnal versek	38
Aki úgy szereti Kanadát, hogy nem felejtheti Székelyföldet - Elmélkedések Sipos Sándorról (D. R.)	39
Bobó -oldalak	43



Szent István, Varga Mihály alkotása, Sepsiszentgyörgy

Ó Szent István dicsértessél, menny és földön tiszteltessél!
De főképpen nálunk ma, mint Országunk Oszlopa!
Kérünk, mint Apostolunkat és az első Királyunkat!
Szent István nézz Mennyből le a szép magyar népedre!

Sok sánta vette járását, sok vak nyerte meg látását.
Némák kezdtek szólani, siketek es hallani.
Kérünk, mint Apostolunkat és az első királyunkat,
Szent István, nézz Mennyből le a szép magyar népedre!

Boldogságos Szűzanyánknak, mint magyarok
Asszonyának
Föláldoztad Hazánkat, szentelted Koronánkat!
Kérünk, mint Apostolunkat és az első Királyunkat!
Szent István nézz Mennyből le a szép magyar népedre!

Azért is hálaadással, ünnepélyes vigassággal
Mi együtt örvendezünk, szívünkben emlékezünk!
Kérünk, mint Apostolunkat és az első Királyunkat!
Szent István nézz Mennyből le a szép magyar népedre!

Mi, kik Téged Pártfogónknak választottunk
Szószólónknak
Szólj Istennél érettünk, légy mindenkor mellettünk!
Kérünk, mint Apostolunkat és az első Királyunkat!
Szent István nézz Mennyből le a szép magyar népedre!

VIGYÁZZUNK MAGUNKRA ÉS EGYMÁSRA!

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

MEGJELENIK KÉTHAVONTA - PUBLISHED BIMONTHLY

Előfizetés - Subscription: CA\$85.00/year

Foreign: US\$95.00/year

Elnök: + Telch György-George - President

Főszerkesztő: Telch-Dancs Rózsa - Editor-in-Chief

Főmunkatárs: Varga Gabriella

Munkatárs: Csibi Balázs, KCSP ösztöndíjas

122 Silas Hill Drive, Toronto, ON, M2J 2X9, Canada

Tel.: 647-979-4631

E-mail: rozsatelchdancs@gmail.com

Copyright © Kaleidoscope Heritage Club

A folyóiratot digitálisan archiválja az Országos Széchenyi Könyvtár

EPA adatbázisa: <http://epa.oszk.hu/01600/01658>



www.kaleidoszkop.ca

**A KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona
helyesírását követi**

Kaleidoscope

Kölcsey Ferenc: HIMNUSZ

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőséggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá vig esztendőt,
Mebünhődte már e nép
A multat s jövődőt!

Őseinket felhozád
Kárpát szent bércére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
S merre zúgnak hajjai
Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágoznak.

Értünk Kunság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol nyilat
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!



Bújt az üldözött s felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé
Honját a hazában,
Bércre hág és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger felette.

Vár állott, most kőhalom,
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virúl
A holtnak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Árvánk hó szeméből!

Szánd meg Isten a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá vig esztendőt,
Mebünhődte már e nép
A multat s jövődőt!

A *Hymnus, a' Magyar nép zivataros századaiból* (röviden, mai helyesírással *Himnusz*) Kölcsey Ferenc költeménye, amely Magyarország alaptörvénybe iktatott állami himnusza. A „Hymnus” a költő legnagyobb hatású verse, 1823-ban a nemzeti újjászületés hajnalán írta szatmárcsekei magányában. Először Kisfaludy Károly *Aurora* című almanachjában jelent meg, kötetben pedig 1832-ben. A költemény a romantika ismeretőjegyeit hordozza magán, és felépítését tekintve keretes szerkezetű.

A magyarságnak a 19. századig nem volt önálló nemzeti himnusza, mind a katolikusoknak, mind a reformátusoknak saját néphimnuszuk volt. Kölcsey mintegy 30 nyelvre lefordított és Erkel Ferenc által 1844-ben megzenésített, össznemzeti imádsággá váló műve, több próbálkozás után, végül 1989-ben került jogszabályi védelem alá, hiszen ekkor lett az Alkotmány szövegének része.

A *Himnusz* szövegét a költő január 22-én tisztázta le, ez a nap egyben a magyar kultúra napja is. Magyarország 2012. január 1-jén életbe lépett Alaptörvényének preambuluma a Himnusz modernizált első sorával kezdődik:

„Isten, áldd meg a magyart!”

Kaleidoscope

Ferenc Kölcsey: ANTHEM

God bless the Hungarian,
 With spirit and plenty,
 Extend him protecting arm
 When struggles enmity!
 Whom ill fate so long have rent,
 Bring on him merry year,
 This people, past and present,
 Atoned their past, future.

You've brought in our ancestors
 Through cragged Carpathians,
 Much spilled blood of conquerors
 Well paid for our homelands.
 Where the Tisza's and Danube's
 Stirred waters gently flow
 Sons of Árpád multiplied
 A thousand years ago.

Waves of ripened wheat greets us
 On our fertile plains,
 Dripping nectars gave to us
 Your grapes on Tokay's hills.
 Our flags you have planted oft
 On ramparts of the Turk,
 King Mathias raised aloft
 Flags to Vienna's irk.

Ah, but angered by our sins,
 Your wrath we did evoke,
 Midst thundrous heavenly dins
 Your lightning us thus stroke:
 Thieving Mongols' swift arrows
 Were buzzing overhead,
 Turkish yoke added sorrows
 To generations' dread.

How many times Turkish foes
 Sang songs of victory
 Over fallen armies' bones,
 In their wild extasy!
 How often at your son's hands
 Our country would suffer,
 The pursuit of selfish ends
 Would end the pursuer?



Hid the refugee, toward
 Him only the sword reached,
 In his home the homeless ward
 For his own homeland searched.
 To craig climb, valley descend,

Doubt, worry beside him –
 Pools of blood his feet ascend,
 Seas of flames above him.

Castle stood, now rubble heap,
 Cheer, happiness took flight –
 Death rattle and wailing weep
 Heard instead in dark nights.
 Ah, freedom will not blossom
 From spilled blood of the dead,
 Fervent tears of orphaned son
 Fall on the enslaved's head.

God, pity Hungarians,
 Danger-tossed once again,
 Extend to them guarding arms
 On the sea of their pain!
 Whom ill fate so long have rent,
 Bring on him merry year:
 This people, past and present,
 Atoned their past, future.

F. Veszely, Kamloops, May 6, 2008

"**Himnusz**" (Hungarian pronunciation: ['himnus]; English: "Anthem", lit. 'Hymn') is the national anthem of Hungary. The words were written by Ferenc Kölcsey, a nationally renowned poet, in 1823, and its currently official musical setting was composed by the romantic composer Ferenc Erkel in 1844.

The poem bore the subtitle "*A magyar nép zivataros századaiból*" ("From the stormy centuries of the Hungarian nation"); it is often argued that this subtitle – by emphasising past rather than contemporary national troubles – was added expressly to enable the poem to pass Habsburg censorship. The full meaning of the poem's text is evident only to those well acquainted with Hungarian history. The first stanza is sung at official ceremonies and as well in common. It was *de facto* used as hymn of the Kingdom of Hungary from its composition in 1844, and was officially adopted as national anthem of the Third Hungarian Republic in 1989.

The lyrics of "Himnusz" are a prayer beginning with the words *Isten, áldd meg a magyart*, "God, bless the Hungarians".

Kaleidoscope



“SZÁZ ÉVVEL A VILÁGHÁBORÚS VERESÉG ÉS A TRIANONI DIKTÁTUM UTÁN "A TÚLÉLÉS BAJNOKAIKÉNT ÁLLUNK AZ EURÓPAI TÖRTÉNELEM SZÍNPADÁN", NINCS A VILÁGON EGYETLEN NEMZET SEM, AMELY KIBÍRT VOLNA ILYEN SZÁZ ÉVET” - mondta Orbán Viktor miniszterelnök az Összetartozás emlékhelyének átadásán, csütörtökön Budapesten. (MTI.)



SZÁSZ ISTVÁN TAS

UTUNK TRIANONIG ÉS TRIANONTÓL, OKOK ÉS TANULSÁGOK ...

A nemzeti emlékezet megtartó erejét erősítendő gyűltünk össze Gödöllőn a Teleki Pál Egyesület Trianonról szóló emlékezésére, és adóztunk egyben a névadó – minden magyar számára példát mutató – emlékének is....

Előrebocsátom, hogy nem gyászolni jöttem Trianont, hanem együttes gondolkodással megérteni. Trianon emléknepje már nem gyásznap, bár a figyelmeztető és emlékező fekete lobogót illendő lenne mindenhol kitűzni. Trianon egy alattomos gyilkossági kísérlet, egy ország hátában tudatosan ott-hagyott kés. És ma már az ujjlenyomatok is egyre ismeretebbek. De! Ugyanakkor a nemzeti gyász mellett a nemzeti büszkeség napja is, hiszen túléltek a túlélhetetlent.

Ezzel talán már meg is adtam a válasz egy részét azoknak, akik a Trianon téma hallatán sebek nyalogatását, siránkozást, a megváltoztathatatlan balga felemlegetését, a szomszédok arcunkba, s még legjobbjaink közt is van olyan, aki arra biztat, hogy nézzünk előre, ne merüljünk el a múltban...

A balliberális gondolkodás, amely Trianont egyszerűen felfedni tanácsolja, nem érzi, hogy egy ilyen drágán megfizetett tapasztalatot nem szabad csak úgy eltékoználni. Esetükben legfeljebb egy érdekes story lesz ez egész. Sajnos azonban napjaink tapasztalata azt igazolja, hogy ennél többről van szó. Nem egyszerűen a felületes gondolkodás és a nemzettudat hiánya irányítja a Trianon megismerése ellen ágálókat, hanem ennél több. A valódi indíték a nemzettudat kiirtásának felvállalt feladata... Trianont ismerni kell, mert e halálos tapasztalat életet jelent. Tehát közös érdekünk!

A többi azzal függ össze, hogy valaki elismeri, avagy nem a nemzettudat szükségességét, sőt hasznosságát. Ez pedig már a mai világ legnagyobb törésvonalához vezető vita, a nemzeti vagy nemzetközi, a szuverén vagy föderális ütközésének alapját képezi. És ebben a pillanatban már akaratlanul is ott találjuk magunkat Trianon okainál. Hosszasan beszélhetnék erről is, de aki követi jelen helyzetünket és a világ 100 év előtti urainak utódai által mozgatott unió ellenünk felvuló erőit, megértheti a választ.

Mert ahogyan akkor sem lehattunk jelen a rólunk szóló döntés meghozatalánál, csak aláírni engedték, ráadásul megalázó körülmények között, most is előre megírt ítéletekkel lepnek meg egyre nagyobb rendszerességgel.

Amint azonban annak idején el kellett fogadnunk egy körötünk és minket is magába zárva működő világban kijelölt helyzetünket, úgy ma sem léphetünk ki abból, és fel kell vállalnunk a küzdelmet a globalizáció azóta még magasabb

Kaleidoscope

fordulaton és még nagyobb erővel, sőt túlerővel működő körülményei között.

Tovább vizsgálva Trianon következményeinek sorát, van egy másik, soha meg nem oldható kérdés is. Trianon ugyanis vesztesnek és győztesnek egyaránt csapda. Mégpedig egy el nem ismert, fel nem ismert, sőt felismerni tilos és mégis veszedelmesen sokféle megtapasztalható csapda.

Erre példa az, amint éppen a 100 éves évfordulón, óvatosan kell kezelnünk a kérdést, hogy a létért való küzdelmünkben nélkülözhetetlen szövetségeseket ne hangoljuk magunk ellen. Ez persze más, mint a fél évszázados óvatosság a szomszédok érzékenységevel, ugyanis most egy vészhelyzetben kell okosan kezelni az ő Trianon pszichózisukat, amely könnyen magyarázható módon nehezebben gyógyul, mint a vesztesé. Mi már a tanulságokat keressük, mikor ők még az orgazda félelmeit élik meg, s ennek felhasználásával ügyes politikusok által válnak az orruknál fogva vezethetővé. S máris oda az a szövetség, amely a mai kontinentális veszedelemben összefogná a trianoni két oldalt egy közös veszedelem kivédésére.

Számunkra azonban, a pillanatnyi helyzettől függetlenül, Trianon életünk olyan csomópontja, ahová ok-okozati alapon minden visszavezethető, s ami ok-okozati alapon minden előtte történt eseménnyel is összefügg.

Trianon tanulság. Trianonnak pusztulásunkat óhajtó kísérletből a megmaradás tapasztalatává kell válnia. Természetes életösztönünk, melyet a legkülönbözőbb ellenérdekelt erők tüzzel-vassal pusztítanak, azt kívánná, hogy erre figyeljünk. Mi több így saját hibáink is felmérhetővé, tehát a jövőben kiigazíthatóvá válhatnak.

A szándék az gyilkos szándék volt! El akartak tüntetni az élők sorából. Megmaradásunk csodájának hatalmas erőt kell kölcsönöznie nekünk, mert – ahogy éppen az idejéértékelésben is elhangzott – azt jelenti, hogy a Teremtőnek terve lehetnek velünk.

Egy összegző gondolatmenet nem helyettesíthet könyvtárnyi irodalmat, mégis annak dolgában kell döntést hoznunk, hogy kell-e emlegetni Trianont vagy sem. Vagyis: van-e gyakorlati, a megmaradásunkat szolgáló értelme az emlékezésnek, úgy amint azt előbb elmondtam?

Nos, én meggyőződéssel állítom, hogy igen!

Ugyanis jól felismerhető az a tény, hogy minden bajunk, keservünk, amely azóta felhalmozódott, amely jelenleg is pusztít, amely a jövőben is fenyeget, oda vagy oda is visszavezethető, s természetesen azokhoz az okokhoz is, amelyek Trianon tragédiájába torkolltak.

Magam a csillagászatból vett példával Trianont egy fekete lyukként képzelem el, amelybe történelmünk megannyi tra

Kaleidoscope

gédiával teleszórt útja valóban mintegy beletorkolt, és amely az utána történeteket is meghatározván, azokat is elnyeli. Feledést egészséges gondolkodás nem tanácsolhat, legfeljebb: **átgondolatlanság, hátsó szándék, ellenségesség vagy gyávaság...**

Mindezek azonban nem jelenthetik azt, hogy elfogadjuk a ránk erőltetett tehetetlenség érzetét, a villámcsapás utáni sokkos állapot állandósulását. Bár az eltelt évtizedek szívós „központosított” erőfeszítései nyomán szinte általánossá vált Trianon emlegetésének főbiája.

Ami pedig a fenti szándékok oldalvizén nyertes trianoni utóállamokat illeti?

Nos, ezek szándékait nem kell sokat bizonygatnunk, hiszen maguk mondták el ország-világ előtt. Ionel Brătianu, a román képviselőházban 1920. július elsején így beszélt: *„Nem nyughatunk addig, míg a magyar népet gazdaságilag és katonailag teljesen tönkre nem tesszük, mert mindaddig, míg Magyarországon az életképességnek szikrája is van, mi magunkat biztonságban nem érezhetjük.”*

És mi változott?

Nem sokkal ezelőtt hallhatták Klaus Iohannisnak az erdélyi magyarokra vonatkozó uszítását és annak folytatásait, a letagadhatatlanul használt „magyar kártya” működését.

*

A legfőbb tanulság előrebocsátása után lássuk nagyon röviden, mi történt velünk itt eltöltött 1100 évünk alatt. Vagyis miként haladtunk a dráma felé vezető, oly sok vérrel, dicsőséggel és keservvel kirakott hosszú utunkon, melynek pora belepte Kárpát-medence szerte, s még azon túl is elszórt csontjainkat.

Különös nemzet vagyunk, hiszen már a kezdetekről vad vitákat folytatunk, s már ennek értelmezésében táborokra oszolva ütlegeljük önmagunkat.

Figyeljünk csak körül: azok, akik Trianonban a történelem számukra szerencsés körülményei között részesültek széttaggatásunk eredményeiből, bár hozzánk hasonló éveket éltek meg, hasonló rendszerekben örülhettek, vagy búsulhattak, szépséges tündérmeséket ápolgatnak és építgetnek nemzet tudatukba.

Ezenközben nálunk működő balliberális erők boszorkányüldözői módszerekkel feledtetnék, és veszedelmes megtévelyedésnek neveznék a nemzet tudatot. Pedig az minden politikai rendszernek, bármely párt politikájának, alapja lehetne. Biztosítéka egy nemzet működőképességének s nem csupán lelki, szellemi, de gazdasági vonatkozásban is. Gondoljunk itt például a munkamorálra, a társadalmi együttélés szabá-

lyaira, a nehéz helyzetekben szükséges áldozatvállalásra és a maihoz hasonló veszedelmek közt szükséges egészséges veszélyérzetre, melyek mind szerves komponensei egy normális nemzettudatnak. Méltán mondhatjuk, hogy ezt tagadva nemzeti immunrendszerünkről új meg új veszedelmek évadján mondunk le...

Veszedelemben pedig az 1100 év során végig volt részünk. Már az elején megtapasztalhattuk, hogy szerelmetes Európánk nem óhajtott minket befogadni, és idegentest gyanánt néztek reánk, feledték, hogy ők is jöttek valahonnan.

A pozsonyi csata oktalan igyekezettel feledtetni óhajtott nagyszerűsége volt az első jele annak, hogy nem hagyjuk magunkat a népvándorlás süllyesztőjébe seperi. A magyarok pedig kiirtassanak, a „decretum ugros eliminandos esse” parancsára a válasz az Ens folyóig kergette őket. Ober Ens, az Óperencián túlra.

Felvettük a kereszténységet, akkor is a megosztottság beharcaiát vívva, de az idő tájt még magyarázható módon, majd jött a csodálatos Árpád-kor, Európa legnagyobb dinasztiai közé emelkedett a magyar királyi ház, és legerősebb nemzetei közé a magyar. Ezt még a tatárjárás körülbelül 25 százalékos vesztesége sem törte meg, és második honalapítás követte. Az Anjou-kor miatt sem kell szégyenkezni, de már a XII. századtól világos volt, hogy nem vagyunk képesek egyedül benépesíteni Kárpát-medencénket. Mert akkor még a miénk volt. Terjeszkedésünk azonban már az Árpádok idején megrekedt a hegyek lábainál. Oda pedig megkezdődött egy transzhumáló vlach pásztornépesség bevándorlása délről, s északon is felbukkantak egyre nagyobb számban szláv törzsek a kevés őslakos szláv mellé.

Magyarország kezdett többnemzetiségű országgá válni, amit e korban nem tekintettek problémának. A fontos az volt, hogy úgy a védelemhez, mint a belső munkához, mai szóval élve: humán erőforrás kellett. S ki tudott még arról, hogy valaha nemzeti öntudat is lesz és nemzetek fejlődhetnek ki a sokáig közös – hungarus – tudatban élő, és együtt sírónevető lakosságból.

A török idők előtt feltételezhetően négy és félmillió ország még Angliával volt egyforma. Aztán másfél száz év után már felére fogytunk, az angolok meg szigetükön nyolc millióra gyarapodtak.

A Habsburg uralom aztán végleg megpecsételte sorsunkat. Mert fogyásunkon túl felhígulásunk is elkövetkezett. Természetesen a betelepítésekre szükség volt a török alatt és kiűzése közben elnéptelenedett országban, de arra már nem, hogy ez ellenünk szerveződjön. A legjobb földek kerültek bevándorlók kezére.

S nemcsak nyugatról jöttek, de özönlött be a rettentő fanarióta elnyomás alól menekülő románság is. Mire felocsúdtunk, már csak szűk 40 százaléka volt magyar az országnak.

Aztán nemsokára elkezdődött a nemzeti öntudatra ébredések kora. Rövidesen az irredenta mozgalmak is lábra kaptak.

Kaleidoscope

No, nem a szó eredeti, terület visszaszerző értelmében, hanem fordítva, pontosabban kifordítva: területszerzésre használva. Ehhez csak egy kis történelemhamisítás volt szükséges, s máris a magyarok által tőlük régen elbitorolt saját területek visszaszerzéséről beszélhettek.

Az Erdélyben élő románság számos, már ismert történelmi körülmény folytán nemcsak természetes úton szaporodott, vagyis az ismert mondás, hogy a román anyák szülték be Erdélyt, csak kis részben igaz, hanem a már említett bevándorlással egyre nagyobb számban töltötte fel a keletkezett vákuumot. A völgyekben élő magyarságot ritkító védekező háborúk és járványok mellett ez volt fő oka annak, hogy abszolút többségbe kerültek.

És itt visszaalakok az előbb már említett nemzettudatok ébredésének korára. Arra, amikor a fiatal és keletkezőben levő nemzetek saját múltat, saját történelmet kezdtek álmodni maguknak. Minél szebbet, hősiőbbet, büszkébbet. Ilyet pedig csak valaki ellen lehetett. A kötelező ellenségkép keresésnek szelleme a románságnál az ortodoxiának is szakrális velejárója volt. Az úgynevezett ortodox törésvonal és kísérője a xenofóbia a vlach vándorlásokkal kéz a kézben haladtak észak-nyugat felé.

Elmondhatjuk, hogy a román nemzettudat, tehát a modern nemzet születése ily módon, tetszik, nem tetszik, elkerülhetetlenül és elsősorban a magyarság ellenében, azt diabolizálva indult útjára. Képletesen mondva, ez az érzület születési hibája lett.

A betelepítések korát követő hatalmas népesség növekedés közben nem csupán a magyarság aránya mutatott egyre siralmasabb képet, de – éppen a betelepítések miatt – az is sajátosságunk volt, hogy a nemzetiségek szétszórva, a magyar tömböket megbontva települtek meg.

Külön említésre méltó viszont a Habsburg „oszd meg és uralkodj” politika, amely saját hegemoniájuk érdekében a nemzetiségekkel sakkozott több mint két évszázadon át. Ennek rettentő következményei már az 1848-as szabadságharc idején pusztítottak és utóbb Trianonban csúcsosodtak ki. A kiegyezést, tehát 1867-et követően újabb fejleményekről kell tisztázó szándékkal szólnunk. Itt ismét magyarázatra lesz szükség.

A nyugati típusú nemzetállamok ekkor már jórészt túl voltak a homogenizáción. Mi erről éppen a török idők miatt maradtunk le, mert nemhogy asszimilációval is szaporodtunk volna, hanem ellenkezőleg, felére fogytunk. A lemardást csak 1867 után próbálhattuk behozni. A választott megoldások azonban, melyek jórészt papíron maradtak, messze nem érték el még a kései nyugati homogenizációs utójátékok szintjét sem. Viszont remek alkalmat adtak az akkor már kiválóan működő nemzetiségi propagandáknak, hogy az ezeréves magyar elnyomás, a népek börtöne kép továbbszínezésében jeleskedjen.

De mindez messze nem lett volna elég a pár évtized után bekövetkező sikerükhöz, nemzetünk tragédiájához, ha nem

esik véletlenül egybe a világ pénzügyi háttérhatalmainak ma is folytatódó nagy terveivel.

Az, amit ma globalizációnak nevezünk, ami a majdani világkormány felé vezető út „pizsi” által is elfogadott keresztneve, ekkor érkezett el egy nagy lépéséhez. Ebben az óriási pénzügyi érdekek mindkét oldala, vagyis a pénztőke és a termelői tőke is érdekelt volt, és kézen fogva lépkedett előre a nagyhatalmi érdekekkel, valamint a szabadkőművességgel. E három, tulajdonképpen – bár a kép nagyon színes –, de közös érdeket képviselt.

Tisza István, akit később éppen azzal vádoltak, amit a legelsőként kívánt megelőzni, ugyanis a háború kirobbantásának bűnét akarták a nyakába varrni, 1884-ben vateszi beszédet mondott, s ebben jelezte, hogy nagy háború közeleg, melyben a győztes mindent visz, a vesztes pedig mindent veszít. De nem talált halló fülekre és a történelem hadiszekere megállíthatatlanul dübörgött a lejtőn.

Ami Szarajevóban történt nem volt véletlen. Az sem, ami ezt követte.

A háború, amelyet úgy veszítettünk el, hogy ellenséges katonának tettünk lábát országunk területére, mégis minket tett a legnagyobb vesztesé. Pontosabban nem a háború, hanem az azt valóban kirobbantó és a háttérből mozgatott trianoni döntések.

Azt is tudnunk kellene, hogy bár az érdekelt nyugati országok között elsősorban Franciaország volt az, amelyik nagy igyekezettel vállalta a kivitelező szerepét, az igazi háttérteret képező erők az Egyesült Államok háborúba való beléptetésével és az ellenkező amerikai elnöknek egy új, engedelmessé Wilsonra cserélésével irányították a színjátékot.

Wilson 14 pontjának vonzó mézesmadzagja és a nagy amerikai erő belépése eldöntötte a háborút, aztán mikor ez megtörtént, Wilson egyik napról a másikra megtagadta önmagát. Bejelentették egy új Wilson születését. Ez a „történelmi csel” több figyelmet érdemelne.

A tárgyalóasztalnál pedig nem tudatlan és buta politikusok ültek, hanem akárcsak ma, elkötelezett végrehajtók, akiknek jól jöttek a nemzetiségi aspirációk, és azok képtelen hazudozásait nem elhitték, hanem ellenkezőleg: biztatták saját ügyük megkönnyítése érdekében.

Az idáig vezető út egyes állomásai, a gyilkos szándék okai és okozói dolgában az említett hármastól végig tetten érhető. **A pénzhatalom, a nagyhatalmi érdek és a szabadkőművesség látszólag három magyarázat, de a valóságban e három magyarázat egynek bizonyul.**

Németország legyőzése mellett a pillanatnyi cél egyetlen potenciális szövetségesének az Osztrák–Magyar Monarchiának a feldarabolása volt. Erről Lebey, a francia szabadkőműves Nagy Kelet páholy főtitkára már 1917-ben nyilatkozott.

Ismert források közölték még idejében a szabadkőműves

Kaleidoscope

páholyok közös ülésének döntéseit a világháborút követő leendő határokról, s uram fia! Azok pontosan megegyeznek azzal, ami aztán meg is valósult. S mindez nem összeesküvés-elmélet, hiszen írva vagyon a minket gyűlölő André Tardieu lapjában a Le Temps-ben, mely a francia külügyminisztériumnak is szócsöve volt. Tehát nem utólag, hanem azon melegében, 1917 áprilisában. Mikor például – ma már tudjuk –, hogy túl voltunk az 1916-os bukaresti titkos szerződésen is, mely hadba lépése jutalmául a Dnyesztertől a Tiszáig adta volna Romániának ezeket a területeket...

Sok vita tárgya Károlyi és a Tanácsköztársaság gyászos szerepe. Amit erről ma már megtudhatunk, mind igaz, mind szomorú és mind egybevág azoknak a gondolkodásmódjával, akik az internacionalista szellemet vallva az ország és a nemzet érdekeit nem ismerik. Kun Bélának be is jelentették, hogy nem ragaszkodnak az ország integritásához. Mindez azonban csak lehetőséget adott arra, hogy jelen se lehessünk kivégzésünkön. Csak a halotti bizonyítvány aláírására hívtak oda, s akkor is megaláztak.

A kivitelezés így még egyszerűbbé vált. Annyi ellenben bizonyos, ha nem jön közbe az a számunkra tragikus, számunkra apró segítő körülmény, akkor a határok etnikai szempontból lehetnek volna kíméletesebbek. Mert Trianont egészében már nem kerülhettük el. A történelmi „ha” azonban nem létező fogalom.

Az elhangzottakból külön figyelmet érdemel a hazugságnak módszerré nemesített története. A világpolitikában, amely soha nem jelentett egyenes utakat, mégis, akkor ott, Trianonban válik a hazugság elfogadott módszerré, azóta pedig egyre romlottabb virágokat nevel. És természetesen egy nem mellőzhető velejárója, a hazugságot elítélő keresztény gondolat támadása, s ezért a kereszténység ellenes valóságos hadjárat, egészen Európa ilyen gyökereinek az átmetéséig. Ebben a szabadkőművesség új, először Francia földön meghonosodott ága haladt az élen. Milyen érdekes, hogy Európában ma is ott legerősebb a keresztényellenesség...

A területünkön marakodók, az amúgy is képtelen valóságot tovább szándékoztak fokozni, el egészen addig, amikor például a csehszlovákok Budapestet is akarták, vagy akkori térképeik szerint legalább Budát, hisz határnak a Dunát szánták. De a szláv korridor ötlete szintén ott kísértett, s ennek értelmében az északi és déli szláv államot a Dunántúl köthette volna össze. Volt terv, amelyben Budapest mint városállam maradt volna meg.

A véglegesített területi- és humán veszteséget jól ismerjük. Területünk 63, lakosságunk 72 százalékát veszítettük el. Kiemelendő, hogy 2,9 millió romának 103 000 négyzetkilométert adtak, 7,6 millió magyar pedig maradt 93000 négy-

zetkilométerrel. A kártérítési elvárások teljesíthetetlenek voltak. Az esetleges kölcsönöket is le akarták foglalni a kárpótlásban. A Magyarországot elképesztő mohósággal kirabló Románia, a kommunisták állítólagos kiűzése miatti állítólagos költségeit elszámolandó, még évi 13,6 millió aranykoronát kért egészen 1966-ig.

A katonai kiszolgáltatottság fejezeteit felsorolni nincs idő. A kisanant fölénye csupán a létszám terén tizenhatszoros volt. A gazdasági kiszolgáltatottság terén is csak néhány adatot jegyezzünk meg abból, amit elvesztettünk:

Az ipari potenciál 52%-a, a foglalkoztatottak 51%-a, s vasutak 58%-a, az utak 60%-a, Erdőink 86%-a, a búza vetésterületének 55%-a, a kukorica vetésterületének 56%-a, a burgonya vetésterületének 80%-a került határon túlra.

S ráadásnak három egyetemünk közül kettő: Kolozsvár és Pozsony.

Teleki Pál tisztelőit itt nyugtatom meg, hogy a numerus clausus valamint a későbbi zsidó-törvények összemosása hiba. Ugyanis numerus clausus jellegű törvényt más országokban is hoztak. Esetünkben éppen az említett két egyetem elvesztése miatt vált szükségessé. A csonka haza diákságát nagymértékben bővítette a trianoni határokon túlról a magyar nyelvű oktatás megszűnte miatt átmenekült nagyszámú fiatal. Az is tény, hogy a nemzetiségi arányoknak megfelelően elosztott helyek lehetőségei leginkább a számarányukat meghaladó módon reprezentált zsidó származású diákokat sújtotta, de maga a törvény nem ellenük született. A későbbi – már valóban – zsidó-törvényekről majd máshol szólok.

Hogy megsemmisítésünk nem sikerült nekik, azt az Isteni akarat és a nemzet erőfeszítései mellett, egy nagyszerű vezetői generációnak köszönhetjük, akik ott álltak a Kormányzó mellett. Mégpedig Bethlen István, Teleki Pál és utóbb Klebelsberg Kunó. Az újabb világegésig eltelt alig több mint másfél évtized alatt a következő eredmények születtek:

- Hazánk lakossága 1.639.479 fővel növekedett.
- 2628 km. elsőrendű országutat építettünk.
- Vasútvonalaink hossza 8671 km-re nőtt, ebből 243 km-t villamosítottunk - magyar találmány alapján.
- A Klebelsbergi kultúrpolitika eredményeként alap- és középfokú iskoláink száma 7418-ról csaknem a duplájára: 13780-ra; óvodáinké 975-ről 1140-re nőtt.
- Magyarországon 17 mezőgazdasági népiskolát és 5000 elemi népiskolát építettek.
- Pécsen, Szegeden, Debrecenben egyetemi építkezések indultak, megteremtve a felsőoktatás korszerű keretlehetőségeit.
- Külföldön Collegium Hungaricumokat hoztak létre a tudósutánpótlás biztosítására.
- Megszervezték a Testnevelési Főiskolát.
- A hazai múzeumok fejlődésének ügyét kiemelten támogatták
- 1928-ra már 1500 népkönyvtár létesült

Kaleidoscope

- 1930-ban a Margit-szigeten fölavatta a nemzeti sportuszodát.

- 1930. október 24-én szentelték fel Klebelsberg Kuno büszkeségét, a szegedi Fogadalmi Templomot és a Dóm téren az árkádok alatt a Nemzeti Emlécsarnokot...

A csonka Magyarország megmaradt, és egy évtized alatt stabilabbnak bizonyult egyik-másik utódállamnál, pedig azok legértékesebb javainkat és területeinket rabolták el.

Kellően el nem ítéhető módon, mai történészek mindent elkövetnek e történelmi teljesítmény lenullázására. Bemocskolására. Aki pedig ez ellen szól, az amatőr, illetéktelen, sőt ellenség. Legjellemzőbb példája ennek a Teleki Pál személye körüli vita. A háború után még elismerték, de rövidesen elkezdődött deheroizálása. Ennek egyik fontos oka a bűnös nemzet bélyegünk megerősítése volt.

Még ma is, elismert történészek mutatják be tevékenységét egyoldalúan és anakronisztikusan, s kínos igyekezettel próbálják a két hatalom közt lavírozó – éppen csak életben maradt – ország belpolitikai kinszenvedéseit Teleki eredendő bűnösségével is magyarázni. Észre sem akarják venni, miszerint az által, hogy felvállalta ezt a politikai szerepet, áldozatot vállalt, mert olyan kompromisszumokra kényszerült, amelyek jól tudta, hogy az ő emlékezetét is beárnyékolhatják. De vállalta, mert tudta, hogy ellenkező esetben valami sokkal rosszabb következik. Amikor pedig már nem volt hova hátrálni, életével tette meg az utolsó figyelmeztető próbálkozást.

Magyarországot Trianon történelmi kényszere vezette a revízió elkerülhetetlen útjára, és a közben született két szörny, a bolsevik és a náci közt lavírozva kellett ezt megpróbálnia a tartós eredmény esélytelenségével...

Sajnos, ma van magát politikusnak nevező ember, aki kijelentette, hogy Trianonban csupán teherterelt jelentő területeinktől és lakosainktól szabadultunk meg. Idáig süllyedtünk! Közben pedig kialakultak a Trianon pszichózisok.

Mi a vesztes természetesnek mondható pszichózisát jobban dolgoztuk fel, mint a nyertesek a magukét. A lelkiismeretfurdalás és a túlnyerés okán bennük lappangó féltés miatt, meg a mindenkori politika ezt kitűnően kamatoztató manővereitől élesztgetve.

Az elsőnek szerves folytatása volt a második világgégés, Jalta és a szovjet megszállás évtizedei, a Rákosi-korszak, 1956 külső elárulása és belső megtorlása, majd a gulyáskommunizmus gerincpuhító korszaka. De jött 1989–90, és következett az újabb csalódás.

Mert azok, akik Trianont kitalálták és végrehajtották, az akkor első lépésben létrehozott kis nemzetállamokat egy következő lépés során most felszámolni óhajtják, s nem egy

szétszaggatott monarchia méretű konglomerátumba, hanem egy nagyobbba, az Európai Egyesült Államokba vonnák össze. Ez ama új frontvonal a szuverenista meg a föderalista felfogás és érdekek, illetve tervek között.

*

Trianonra emlékezünk. Trianont próbáljuk megismerni okával és következményeivel. De mindez nem önmagáért való. Nem a sebek nyalogatása, és nem a mások ellen való berzenkedés. Általa élesebben látunk. Ismét mi ismerünk fel valamit, ami ellen védekezni kellene. Ismét mi figyelmeztetjük reménytelen szerelmünket, Európát is.

Trianont a magyar történelem legdrágábban megfizetett tapasztalatát azért kell ismerni, mert egy nemzet immunrendszere így kívánja. Ezen túl azután ki-kí érzelmi világa és annak hullámmozgása szerint emlékezhet könnyekkel vagy háborogva. A lényeg mégis a veszélyérzethez tartozó tapasztalat elsajátításán van. Azt pedig, aki tagadja a nemzettudatot, a védekezésre szoruló nemzet szükségességét, a több ezer éves áldozathozatal értelmét vagy akár keresztény gyökereinket és folytathatnám, megítélhetjük, de elítélni nem mi fogjuk. Mert azon a tárgyaláson együtt fogunk várakozni sorunkra...

... egyre jobban látható, hogy a hagyományos társadalmak összeroppantása volt a globalizációs cél. Ezen belül is ott volt valóban a francia érdek, hogy Németország végleg legyengüljön, s hogy szövetségesre se számíthasson az Osztrák-Magyar monarchiát is fel kellett számolni. És ott volt a német-angol acélháború megjelenése, meg egyebek. Vagyis nem csak egy okról volt szó, de mindegyik egy irányba mutatott és egy célt szolgál. Az igazi cél az volt, ami ma is vezérli azt a kimondhatatlan hátsó erőt. Utat nyitni a majdani világkormányzás felé.

A várt eredmény megszületett. Ma már ezek a társadalmak eltűntek. Új világot építenének.

A kettős mérce, a szabadság különféle formáinak behatárolatlansága a politikailag korrektség kérdőjeleink ellen öt védő szárnyai alatt szabadon pusztít. Közben van ahol a végelethez kiterjesztett, mint az Egyesült Államokban s fokozatosan közelebb is észlelhető örület esetében, máshol meg éppen szűk korlátok közé szorítatják.

Milyen érdekes e tagadott folyamatnak csupán két lépcsőjét megfigyelni. Egy előbbi lépésben – a trianoni döntés idejében – a nagy, soknemzetiségű konglomerátumokat robbantják fel és hoznak létre nemzetállamokat ott is ahol ez lehetetlen. Aztán eltelik 100 év, és most – egy következő lépés részeként – éppen a nemzetállamokat robbantanák fel, pontosabban tapasztanák egybe egy általuk dirigált soknemzeti-

Kaleidoscope

ségű, multikulturális konglomerátumba. Európai Egyesült Államok, majd világkormányzás. Eszünkbe juthat 1919 és a világorradalom utópiája.

És ez már nem összeesküvés elmélet, hiszen naponta elhangzik balliberális szónokok – szónokaink – szájából! Pedig nemrégén még jobboldali hazug propagandának nevezték ezt felénk.

A XX. században ránk köszöntött szép új világ álságos megváltó szándékúnak álcázott cselekedtek képében, először országokat csonkított, de mára már eljutott az egyes emberig. Először földrajzi határokat lépett át, ma már a hálószo-bákét.

Trianon tehát ennek a világpusztító folyamatnak volt egyik kezdeti állomása, hibáinkat kihasználva, a felelősséget rava-szul ránk hárítva, az emberiség és saját magunk hiszékeny-ségét is számításba véve, a hazugságot ösztönözve.

A játszma végső kárvallottjai az akkori vesztesek és nyertes-ek együtt, a végeredmény dolgában talán egyaránt is. Mert ebben nemcsak a vesztes állandóan szívargó vére, központi idegrendszerének megbomlott működése, levágott végtagja-inak fantomfájdalma van benne, de az orgazdvá vált orszá-gok túlnyerési és a váratlan kincs féltésével járó neurotikus reakciói meg szorongásai is. És persze vesztes és nyertes felett egyaránt függ Damoklész kardjaként a neoliberalis elvek vezette globalizáció összeomlásával járó közös nagy kockázat veszedelme is... Trianon azonban bekövetkezett és mára a visszamenőleg megváltoztathatatlan és megvalósult múlt.

Hogy az „elvárt” pusztulásunk eddig még nem következett be, az életképességünket dicséri. Viszont mindez folyamato-san és ma is ezzel a veszedelemmel fenyeget és máig élő ér-dekek taszítanak a számunkra annak idején kijelölt szaka-dék irányába.

A módszernek is nevezhető trianoni méregkeverés éppen elképesztő igazságtalansága miatt vezetett olyan kollektív lelki sérülések felé, melyek így vagy úgy minden magyar személyes tudatában és tudatalattijában fellelhetők, s így a közös tudatalattiban is.

Térjünk hát vissza a Trianon következményeit nyögő és a globalizációt kiszolgáló erők hatalma alatt senyedő ma-gyarság mai helyzetéhez. Mire számíthatunk? Mit tehetünk? Hiszen nem kizárt, hogy a közvetlenül Trianont követő időknél is súlyosabb helyzetbe hoztak minket, és talán nem véletlenül éppen akkor, amikor már a nemzet immunrend-szerét kellően legyengültnek érzik.

Magunk mondunk le magunkról? Itt és odaát, saját kisebbségi sorainkban is? Mit mondott a Haza Bölcese: amit erővel vesznek el, még visszaszerezhető, de amiről önként mon-

dunk le, az végleg elveszett. Vagyis az újrépítkezést valahol sokkal mélyebben kell elkezdni. Azok az erők és hatalmak, amelyek nemcsak globál-homogenizációkban, de eltűné-sünkben is érdekelték, most a globalizáció és Trianon meg-Jalta eredményeit kihasználva és „továbbfejlesztve” készü-lődnek.

Ennek megghiúsításához egy nemzetet kell helyreállítani. S ebben a munkában nem az anyagi, a gazdasági lemaradás a legveszélyesebb, hanem az erkölcsi, a tudati torzulás, mely-nek alanyai és elszenvedői vagyunk.

Ezért most, ebben a kegyelmi pillanatban mégis úgy érzem, hogy az egyre jobban elfelejtett Úristen a most torlódónak látszó eseményekkel és ezekre adott válaszaink nyomán körvonalazódó változásokkal is felkínál még egy utolsó le-hetőséget arra, hogy bebizonyítsuk, nem halt ki belőlünk az a hihetetlen rövid reakcióidővel fellobbanni képes hit, egy-ségigény, türelmes áldozatvállalás és építkezői virtus.

Most azonban a neoliberalis mótely akadályoz ebben. Éppen akkor, amikor azt hittük, legnagyobb az esély. Ezért vala-mennyi rejtett-sejtett jó tulajdonságunkat együtt kellene felmutatnunk. Együtt és egyszerre.

A komposztálódott nemzetnek a szó szoros értelmében saját humuszából kellene újjászületnie. Azt kellene elérnie, hogy ezen a csodálatos táptalajon ne idegen érdekek tenyessze-nek, hanem egy új magyarság és egy, azt vezetni képes új magyar lelki-szellemi értelemben is példás értelmiség. Olyan, amelynek egyetlen ismertetőjele a hozzáértő tudás és a becsület mellett a nemzet szolgálatának szelleme.

Lehetséges lenne ez? A történelemben semmi sem lehetel-len. Sikerülhet.

Trianon szó szoros értelmében vett revíziója ma már nem elképzelhető, de a Kárpát-medence magyarságának számbeli és minőségi gyarapodása annál inkább, s akkor visszatér hajdani, sokat emlegetett vonzereje, spontán asszimilációs vagy reasszimilációs képessége is. Vigyázat, nem veszedel-mes elméleteket akarok hirdetni, csak visszatekintek a tör-ténelemben. **Arra még van esély, hogy a magyar a Kárpát-medence meghatározó nemzete legyen. Erre a múltja, az annak során felhalmozott mérhetetlenül sok értéke nem csupán feljogosítja, de kötelezi is, amiben már benne is fog-laltatik, hogy soha sem mások ellenében. Lehet velük, lehet értük, de soha sem ellenük. De úgy is folytathatnám, hogy csak együtt, egymásra figyelve, netán egymásra vigyázva.** Mert komoly figyelmeztetések szerint is nagy demográfiai bajban vagyunk mindahányan.

Amikor Trianonról elmélkedünk nem siránkoznunk kell, hanem tanulnunk, erőt merítenünk, példákat keresnünk és szellemi-lelki muníciót eljövendő kis csatákhoz, napi viták-hoz, nagy küzdelmekhez, hosszas munkálkodásokhoz, a jövő türelmes és áldozatos felépítéséhez. Ezért különösen

Kaleidoscope

ORBÁN VIKTOR MINISZTERELNÖK ÜNNEPI BESZÉDÉBŐL, 2020. AUGUSZTUS 20.:

„Miként a természetnek és a csillagok járásának, úgy a megmaradásnak és a túlélésnek is törvényei vannak. S miután megértettük, fel kell véssük őket Magyarország tartószlopaira oly' élesen, hogy többé egyetlen nemzedék se tudja levenni róla a szemét.

1. Haza csak addig van, amíg van, aki szeresse!
2. Minden magyar gyermek újabb őrhely!
3. Az igazság erő nélkül keveset ér!
4. Csak az a miénk, amit meg tudunk védeni!
5. Minden mérkőzés addig tart, amíg meg nem nyerjük!
6. Határa csak az országnak van, a nemzetnek nincs!
7. Egyetlen magyar sincs egyedül!

Ez a XXI. századi Magyarország nemzeti politikájának könnyekkel és vérrel kiizzadt hét törvénye.” *(Miniszterelnöki Kabinetiroda)*

értékelhető a gyásznapi új neve és tartalma: a Nemzeti Összetartozás Napja.

Ebben a kíváncsiságot ébresztgető és ugyanakkor taszító, kusza történetben az emberiség és az egyén sorsa mellett minket mégis valami e kettő közötti érdekel legjobban. A nemzet jövője... Németh László erről így ír: „...*A magyarságnak vagy európai problémák megoldását kell magára vennie – vagy a maga problémáiban is alul marad.*”

S bizony miért ne lenne igaza? Hiszen oly sokáig védtük vérünk árán a kontinens boldogabbik felének testét. Most talán ismét feladatot kaptunk. Ezúttal a lelkét, a keresztény Európát kellene példánkkal megmenteni. Mert lélek nélkül a test is el fog enyészni...

A Kárpát-medencei magyarság csak együtt tudja megvívni végső harcát a megmaradásért. Ha ebben netán sorsszerű erők támogatnak, még akkor is nélkülözhetetlen hozzá az összefogás.

Sok mindenre kell majd figyelniük, mert sokfelől figyelnek minket is. De az új körülmények között esetleg megtalálhatjuk a helyzet kulcsát.

Az oly sokat emlegetett türelem mellett a legfontosabb szó nem érzelmi felhangú, nem indulatos, még csak nem is lelkesítő. Inkább tárgyilagosan kijózanító. Így szólna: okosan! Okosan és kellő alázattal. Erre tanít Trianon tapasztalata.

Okos, alázatos vezetés, türelmes és egységes nemzet az, amire most szükségünk van. Nem indulatok és nem uszítások keltette vihar ideje lenne. Az eredményekre figyelve kell felismerni az irányt... *(Gödöllő, 2020. augusztus 15.)*



Szent István alkotása túlélte a történelem viharait és a nehéz pillanatokban mindig tudtunk támaszkodni az intelmeire - fogalmazott augusztus 20-i köszöntőjében Prof. Dr. Kásler Miklós.

A miniszter szerint ha jövőben is ezt tesszük, akkor a nemzet virul, gazdagszik és gyarapszik.

Kaleidoscope

30 ÉVES A LAKITELEKI ANTOLÓGIA KÖNYVKIADÓ ÉS NYOMDA!
KÖSZÖNJÜK A HÁROM ÉVTIZEDES ÉRTÉKMENTŐ MUNKÁJÁT ÉS TOVÁBBI
SIKEREKET KÍVÁNUNK!



*Lezsák Sándor költő, az Országgyűlés alelnöke, Agócs Sándor költő, a kiadó vezetője és
L. Simon László író, országgyűlési képviselő a jubileumi ünnepségen (fotó: Bús Csaba)*

LEZSÁK SÁNDOR

RÁKÓCZI PANASZA A RODOSTÓI KÁPOLNÁBAN

Havazó lélek esti misén,
Egér az oltár alatt,
Cifrázott rács, tömjén bűvöli
A dundi angyalokat!

Freskó reped, hull a vakolat,
Festett hazám képe im
Töredezik. Lukás perselybe
Másznak zengő éveim.

Mikor leszek hazai földön?
Habsburg a munkácsi vár.
Égi messze a Hadak útján
Csillagos királyfi áll.

SÁNDOR LEZSÁK

RÁKÓCZI'S COMPLAINT IN THE CHAPEL OF RODOSTO

Snowing soul at evening mass,
Mouse under the altar,
The plump angels
Under the spell of gaudy lattice and incense!

Fresco cracks, plaster falls,
My painted homeland's picture
Breaks. Into holed poor-box
Crawl my ringing years.

When will I be in my Homeland?
Habsburgs in Munkács Castle.
On distant heavenly warpath
Stands the stellar Prince.

Translation by George Telch

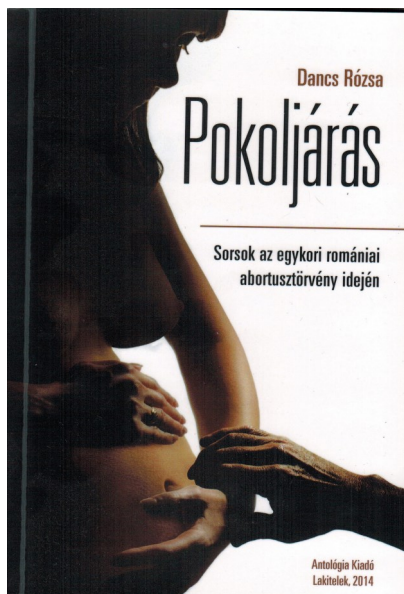
AGÓCS SÁNDOR
A KEZDET

Mócsi Ferencnek - odaát

Akkor kezdődött minden
amikor ott a kisvendéglőben
már MERTE játszani a
Székely himnuszt az orgonista
mi csak összenéztünk és
próbáltunk sietni kifelé
bár mi voltunk itthon akkor is
de nem akartuk megvárni
a rendőröket

ittjártadkor nem beszéltünk róla
de mindketten tudtuk hogy
búcsúzni jöttél így csak meg-
megemlegettük Budapestet Chicagót
és az egyéb távoli helyeket
ahol még magyarok élnek
ahol még értik a magyar szót
ahol még értik például hogy
mi a különbség *korosztály*
és nemzedék között
ahol magunkra maradtunk
ahol versvisszafojtva a vers
napokra hetekre évekre is
akár

ÉS A SORS SZESZÉLYE/SZEGÉLYE/
KISZÁMÍTHATATLANSÁGA RÉVÉN
A DEDIK-Ü-LÉS FOLYTATÓDHATOTT
A JÓ SZELLEMI TALÁLKOZÁS UTÁN
pontosan úgy ahogyan itt írva van
ott azon a helyen ahol a kezdetre
a *Szivárvány* volt a ráadás



Kaleidoscope

SÁNDOR AGÓCS
THE BEGINNING

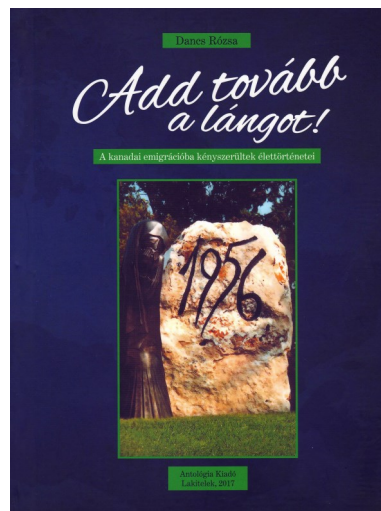
To Ferenc Mócsi - over there

Everything started then
at that moment when in that small bistro
the artist DARED to play
melody of the Székely Anthem
we just looked at each other
and then we tried to hurry out
although we were at home even then
however we didn't want to
await the police

we didn't talk about it on your last visit
however we both knew that
you came to say good bye this way
we chatted about Budapest and Chicago
and so many other distant places
where the Hungarians still live
where Hungarian is understood
where they do not confuse the
distinction between the *age-group*
and the generation
where we have been left abandoned
where they stifle all the poetry
not only days or weeks but long years
even

AND BECAUSE OF THE CAPRICIOUS FATE'S
WHIMSY AND VAGARY UNCERTAINTY
WE COULD HAVE CONTINUED OUR DEDICATION
AFTER THIS PLEASANT SPIRITUAL MEETING
precisely as it is written down here
exactly there where the *Szivárvány* magazine
was the bonus for everything

Translated by George Telch



Kaleidoscope

MÉCS LÁSZLÓ

METEOR

Egy ismeretlen, ősi fényű
nagy égitestről elszakadtan,
ki tudja, hol keringtem eddig,
s hogy hány száz fény-évet szaladtam,

amíg elértem itt a légment,
s a létem láthatóan izzik.
A földnek fény-nyelven beszélek,
pár perc, aztán ízlik, nem ízlik:

kiégve földre hullok én is,
s küldönci pályámat betöltvén,
megtorpanok, mint túlvilági
érecekből öntött szobor-öntvény.

Tudósok jönnek vegyszerekkel,
vizsgálják ércét a szobornak,
de csődöt mond nagy kémiajuk,
fejük csóválják és morognak,

ez nem vas, nem réz, bronz, arany sem,
titokból van ez, mint az élet,
ilyet nem olvaszt vasgyár, vulkán:
ily ércet rejt az ősi Lélek.

Egy ismeretlen, ősi fényű
örök Titokról elszakadtan
küldöncnek jöttem, s eltűnök majd,
ha üzenetem általadtam.

LÁSZLÓ MÉCS

METEOR

I disengaged from an unknown
ever-lighting gigantic old sun,
who known where I revolted so far
and how much long light-years I have rune

until I reach'd the atmosphere here,
my being 's glowing like a deep hell.
To Earth I speak in language of light,
a few minutes then 's bad or tastes well:

having burnt out I fall on ground , too,
having finish'd my runner's calling,
I take a halt alike unearthly
metallic, rigid statue-casting.

And scientists will come to study,
to analyze the ore of statue,
but their chemistry ends in failure,
in doubt with pro and contra argue,

it is not iron, copper, bronze, gold,
it's, like the life, a secret or more,
comes not from foundry or volcano:
the ancient Soul hides only this ore.

I disengaged from an unknown
ever-lighting eternal Secret
as messenger and will disappear
when my message I have transmitted.

Translated by Otto Tomschey



*Szervátiusz Tibor: Napisten szerelme, Diaszpóra
Középen a napkorong, mely összefűzi a magyar-
lakta területeket.*

SZAVAKAT NEHEZEN TALÁLÓ BÚCSÚ
LAJTAI GÁBORTÓL

Kaleidoscope

Elment egy ember. Egy büszke édesapa. Egy kiváló költő. Egy önfeláldozó szerkesztő. Ötvenegy éves volt. Sokak szívében megannyi szeretet- és jószágjel, a 14 esztendő András személyében egy csodálatos gyermek, könyvszekrényein polcán nemegy értékes verseskötet, az irodalomtörténetben pedig egy keservesen fenntartott művészeti alapítvány, művészeti folyóirat és adatbázis, művészeti fesztivál és művészeti díjsokor maradt utána. Bámulunk bambán a semmibe, és nem értjük, miért kellett ennek így történnie. Miért nem jutott Gábornak is kevés egészség- és sorsjavulás, csak -romlás, miért látogatták meg őt újabb és újabb betegségek és nehézségek... Talán mert „*aki költő akar lenni, pokolra kell annak menni?*” vagy mert „*Költőnek lenni: veszélyes foglalkozás*”, amint azt az ismert orvos-genetikus, Czeizel Endre jegyzi ismert könyve címében és előszavában.

Lajtai Gábor soha nem önmagáért, hanem másokért élt. Kereste, felfedezte, felkarolta és elismerte az alkotókat, erre tette fel az életét. S amikor a szíve is boldogságra lelt, missziója teljesítését immár büszke férj- és édesapaként folytatta. Nyomdák, kiadók körül szorgoskodott, hogy életművét egyre és egyre gyarapíthassa, minél inkább kiteljesíthesse. A NapSziget – az adatbázis, a nyomtatott és online folyóirat, a díjak, a fesztiválok – egyet jelentettek vele és most mindezekre mérhetetlen nagy csönd borul. Hallgat a billentyűzet, elsötétült a képernyő, amelyen, az ő jóvoltából, napról napra újabb és újabb irodalmi és képzőművészeti művek indultak el a virtuális térben az Olvasó felé. Csak az emlékek kérnek helyet maguknak ebben a hatalmas elcsendesedésben.

Kedves Gábor! Több mint húsz év emléksorát felvillantatom itt néhány szóban-gondolatban teljességgel lehetetlen, főleg akkor az, amikor a távozásod híre hallatán ért döbbenet csaknem egészen belém fojtotta a szót. Közös munkánk, szerkesztői-szervezői-közreműködői tevékenységünk leltára nehezen lenne elkészíthető, annyira kiterjedt és vaskos – és a kiterjedtsége, vaskossága mellett éppoly szép is. Mennyi, de mennyi a számítógéped előtt eltöltött munkaóra, mennyi, de mennyi irodalmi-kulturális rendezvény Budapest- és Magyarország-szerte! Biztosan emlékszel például Balogh József *Gondok Csöndek Parolák* című új kötetének 2002. november 22-i szombathelyi bemutatójára, ahol, páros produkciókkal, mi is a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ színháztermének színpadára léptünk. És az felrémlik-e benned, hogy Szombathely felé a vonaton átírtuk *Kevés* című versedet *Sokra*, a színpadon többek között ezzel leptük meg kedves tanár, költő, tankönyvszerző, rockdalszövegíró barátunkat?

Hát a Rákoshegyi Községi Házban tartott NapSziget Művészeti Fesztiválok előttdé vannak-e, köztük a 2010. november 20-i, amelyen Dancs Rózsa bemutatta *Vaddisznók törték a törökbúzá* című új könyvét?

Vagy 2016-ban a tizenöt éves NapSziget folyóirat köszöntésére szervezett médiakampányunkat őrzöd-e a szívedben még?

Kanadától Vajdaságon át Gyergyószentmiklósig milyen sok helyen hírül adtuk, hogy ünnepelünk! *Kultúra a világhálón...* állt a *Kalejdoszkóp* hasábjain is akkoriban. És amikor kampányunk végére értünk – ezt viszont én őrzöm nagy gonddal, hogy soha el ne felejtsem –, 2016. július 8-án ezt írtad nekem üzenetben: „*Az albéretemben lakik egy várandós asszony is, tegnap megszületett a baba – most úgy érzem a NapSziget is újjászületik, ha másban nem, hát lendületében.*”

Gábor, most Te is újjászülettél. Ahová elmentél újjászületni, ott nincs nélkülözés, szomorúság és keserv, csak öröm és boldogság. Amennyi jót tettél itt a földön, azért jutalmadat, biztos vagyok benne, hogy új égi otthonodban nyomban elnyerted. Ebbe a tudatba kapaszkodunk mi, itt maradtok, mérhetetlen nagy fájdalomunkban. Abba a meggyőződésbe kapaszkodunk, hogy itt a földön alaposan megtépzott lelked békéje és nyugalma ott, az angyalok szárnyai alatt immár végtelen.

Ehhez tesszük mi hozzá imánkat és soha el nem múló szeretetünket. Érezni fogod mindig, Kedves Gábor! Érezni fogod, mert hiába mentél el az Örök Fénybe, ameddig itt vagyunk, velünk maradsz. Azután pedig úgyis találkozunk ismét...

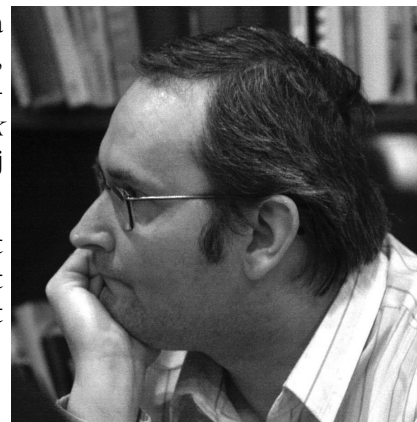
Pihenj addig is, pihend ki minden földi fáradságodat. És ott, azon a ponton, ahol a te csönded a mi csendünkkel összeér, érezd és lásd: más lett, szegényebb lett az életünk nélkülöd. De megpróbálunk erősek lenni és a Te meglett békéd, nyugalmad tudatából vigasztalást merítünk.

Összeszedjük magunkat, ígérjük.

Csak Te nyugodj békében! Nyugodva élj békében, ott, ahova költöztél, Kedves Gábor!

Isten Veled!

Varga Gabi



Kaleidoscope

SZIGET-VILÁG, SZIGETEK SZÖVETSÉGE

VARGA GABI

Elhangzott 2002. november 22-én, Szombathelyen a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ színháztermének színpadán, Balogh József Gondok – Csöndek – Parolák című kötetének ünnepélyes bemutatóján.

Lajtai Gábor:

Balogh József: Négysoros

Óriási tűzfalak közt
csak a téglák néznek rád,
vagyat, kedvet itt égetsz el,
mint egy korhadt éjszakát.

Varga Gabi:

Nem tudom, Lajtai Gábor barátom hogy van vele, de nekem mindig nagyon nagy örömet okoz, ha kimozdulhatok Budapestről... *az óriási tűzfalak közül.*

Ha kimozdulhatok olyan szigetekre – a természet, az emberi természet olyan szigeteire –, amelyeknek különös ismertetőjele az, hogy ellenálltak a piszok és a szenny áradatának; hogy az acsarkodás helyét összefogás vette át; hogy a közöny és unott fásultság helyére mindig megújulni képes lendület, törekvés, lelkesedés lépett. Ahol emberség és jó szándék, segíteni- és tenniakarás látható és tapasztalható. Ahol még nem kopott meg és nem vált avíttassá a becsület fogalom jelentése.

Balogh József szigete ilyen.

Budapesten is vannak ilyen szigetek.

Mi Gáborral is egy ilyen szigetről érkeztünk. Két évvel ezelőtt alapítottuk, azóta építjük, óvjuk féltő gondnal. Nevet is adtunk neki: NapSziget... De vajon miért is kölcsönözte nevéül a mi szigetünk a fény és a meleg forrását? Mert, ki hozzánk betér, annak kedvét és hangulatát kiállított kincsestárunk beragyogja. Mert a hozzánk betérő látogató ezek között megnyugodhat, megpihenhet, gyönyörködhet. Leginkább a kortárs magyar irodalom és művészet kincsei között bolyonghat, s eközben szívét-lelkét melegség tölti el. Mert a tartalom, a mondanivaló, ami itt a képszerűen megformázott alkotásokban éppúgy, mint a kimondott gondolatok által megmutatkozik, a remény jóleső érzését is megszüllheti, hogy van, hogy lesz jövőnk.

Sziget vagyunk mi is, akárcsak Balogh József. Olyan sziget, ahol becsülete van az igaz magyar szívnek és a szép magyar szónak. Hogy is írja Fűzfa Balázs a frissen megjelent kötet előszavában? *„Balogh József ma már nemcsak az emberséget, a türelmet, a becsületet, a tisztaságot, a szabadságot óvja, de az írásra is féltve tekint, mint halódó múzeumi tárgyra. Aggódó tekintettel kérdezi: meddig maradsz még velünk, betű, meddig maradsz még velünk, magyar szó és mondat és szólás, Te gyönyörűséges magyar nyelv, mely a mindenséggel vagy viselő?”*

Megértjük Fűzfa Balázs és Balogh József aggodalmát. Miközben vigyázzuk és gyarapítjuk szigetünket, gyakran igen-igen szomorúakká leszünk mi is. Akkor leszünk igen-igen szomorúakká, amikor kicsiny, szerény birodalmunkból kitekintünk a minket körülvevő, nagyobbik világra. S hogy mit látunk ott? Engedjék meg, hogy egy példával, egy idézettel válaszoljak erre a kérdésre. Legutóbb a Magyar Rádióból és a Magyar Televízióból jól ismert Németh Miklós Attilához kopogtunk be biztató üzenetért, ehelyett a következőképpen hangzott Németh Miklós Attila néhány szava: *„Nézd meg a társadalmunkat. Jelen pillanatban ezt az országot sikerült egy olyan közösséggé degradálni, és ez elsősorban a nagyhangú nyilvánosságának köszönhető, s ebbe beletartoznak a nagyhangú politikusok is a nagyhangú médiájuk segítségével, ahol olyan individuumok küzdenek egymással naponta – nem együtt élnek, küzdenek egymással –, akiknek a másik ledarálása, eltiprása, félrelökése, elgázolása, de mindenféle módon a másik valamilyen fizikai vagy lelki likvidálása a céljuk. Nézd meg a hétköznapi emberek azokat a helyeket, ahol emberek együtt vannak, köszönünk-e? Visszaköszönünk-e? Hogy udvariasak vagyunk-e egymással...”*

Ilyen volna a világ valóban?...

Idefelé a vonaton Lajtai Gábor kötetét lapoztam fel újra, s abban ismét elidőztem egyik versnél, amelynél mindig elidőzöm, ha Gábor kötetét olvasgatom. A vers címe:

KEVÉS, és így szól:

Lajtai Gábor:

*Kevés az út
de járni kell
Kevés a fény
de látni kell
Kevés a hang
de szólani kell
Kevés a perc
de várni kell*

Kaleidoscope

*Kevés a szent
de hinni kell*

*Kevés a könny
de sírni kell*

*Kevés a cél
de menni kell*

***Kevés a sok
de ennyi kell***

Varga Gabi:

Ilyen volna a világ valóban?...

Nem ilyen. Nem mindig ilyen. Nem mindig és nem mindenütt ilyen. És most jutottunk el erre a felismerésre, midőn Szombathely felé robogott velünk a vonat és Lajtai Gábor **KEVÉS** című versén töprengve azonnal átfordítottuk azt Balogh Józsefre, és az ilyenformán azt a címet kapta, hogy **SOK**. Így szól:

Lajtai Gábor:

Sok a téma
hát írni kell
Míg van ki érti
üzenni kell

Sok a diák
hát tankönyv kell
A nyelv titkait
feltárni kell

Sok a zene
hát szöveg kell
A rockerszívnek
vigasz-szó kell

Sok a gond-baj
de bízni kell
Derű forrását
meglelni kell

Sok az álom
követni kell
Magasztos célig
eljutni kell

Sok az irány
dönteni kell
Tévút csapdáját
kerülni kell

Másokért élni
(el)égni kell
**Sok ez vagy kevés?
de ennyi kell!**

Varga Gabi:

Sok az út, hát menni kell. Menni mindig egy újabb és újabb szigetre, ami a mienkével hasonlatos. Fellelkeseztünk ettől a gondolattól, és akkor minden olyan világossá vált hirtelen! Nem elég menni, menni mindig újabb és újabb, a mienkkel hasonlatos szigetekre, hanem nagyon szoros szövetségre is kell lépni azokkal! Csak ez lehet a megoldás, a **Szigetek Szövetsége!**

Egy hónappal ezelőtt Balogh József egy egész újságoldalon kiáltotta világgá gondolatait. Láttam olvasót – egy cég vezetője az illető –, aki tollával telis-tele jegyzetelte a cikket. Volt olyan olvasó – egy magyar-történelem szakos gimnáziumi tanár –, aki a kölcsönkapott újságból kiírta magának Balogh József néhány, megörökítésre fontosnak tartott mondatát. A szerkesztőség üzenetrögzítőjén is találtunk a meghatottság és az elismerés hangján hagyott szavakat, de legkülönlegesebb esetként én személy szerint azt a nyugdíjas nénit tartom számon, aki halk-szerényen mesélte el, hogy a párnája alatt tartja a Balogh Józsefről szóló cikket, mert némely részét esténként újra és újra elolvassa.

Nem kérem Önöktől, hogy telejegyzeteljék a Balogh József-cikkeket és -köteteket. Azt sem kérem, hogy kiírják a legjelentősebbnek talált részeket. Azt sem kérem, hogy a párnájuk alatt tartsák Balogh József sorait, elég, ha a szerényre, a polcra teszik, s *esténként* helyett *időnként* előveszik.

Azt azonban szeretném kérni, hogy legalább ennyire mélyen gondolkodjanak el szavain. S ha találnak a versben, a tárcában vagy az újságcikkben olyan idézetet, amely kiemelkedően megragadja Önöket, mutassák meg ismerőseiknek! S tegyék ezt így a magyar irodalom más verseivel, a magyar művészet más alkotásaival is.

Álmodják meg, hozzák létre szigetüket! S ha már megvan, népesítsék be! S ha már népes, kutassák fel a többi szigetet! S ha felkutatták, lépjenek velük szövetségre! S meglátják, akkor valamelyest élhetőbb lesz a föld, értelmesebb lesz a világ és örömtelibb az élet.

S akkor majd, egy napon talán *a mások fizikai vagy lelki likvidálásán mesterkedő individuumok* lesznek kevesebben. Mert a mi birodalmunk lesz nagyobb, a **Sziget-Világ**, a **Szigetek Szövetsége!**

Kaleidoscope

LAJTAI GÁBOR

(1969 - 2020)

Alkotásaiból összeállított verscsokorral
búcsúzunk kedves Gábor barátunktól.
Isten adjon Neki örök nyugodalmat!



EGY SZÓ ELÉG

Nyomaszt az éj, riaszt megannyi rémalak,
Magányba zárna szétziláló orkán,
És egyre jobban szűkülő csatornán
Kínlódva folynak át hozzád a bús szavak.

De nem hagyom, hogy üzzön megvadult vonat,
És cáfolom, hogy léteröm ma fogytán,
Egy szó elég, egy perc a boldog órán -
A vágy, mely céljaimba oltja sorsodat.

ÉN ÉS A BALATON

Nagyváros terén tömegben árván
Én béke jelképe szárnyaló képzelet
Buszmegállóban megfagyott járdán
Eszem míg hagyják a Balaton szeletet

TÖREDÉK

Őszi szellő simítja az erdőt,
Fák ejtik le lombjuk aranyát,
Mint a költő szó után a vesszőt,
Úgy tagolja hold az éjszakát.

LÁNGOLAJÁG

Ébred a létre a fényben az élet
Mámora áttol a vágy moráján
Révbe ha érhet az ész meg a lélek
Álmokat ápol a lángolajág

SÓRA NINCS IDŐ

Ma szép a lét
A tél felé kacsintó nyár is rekkenő
Ha kérdenéd
Ma válaszomba szöve lenne némi hó
A holnapérlelő

Ma más varázs
Kalácsa édesít és sóra nincs idő
Ha áradás
Apasztja bánatom ez enyhén meglepő
De mégis érthető

Ma dús a rét
Derűje rőt erőbe hintve tüntető
Ha múzsa véd
Az égi sóra megbocsát a büszke nő
A lelkeröppenő

SZERELEMSZONETT

A céljaimhoz új esély a léted –
Amerre jársz, a rét virágot ád,
A tó felett ha száll az angyalének,
Te vagy ki érti biztató szavát.
És én – ki vágyom zárszavát a télnek,
Amint aszály után a föld esőt –
Tudom, ha hívsz örökre véget érnek
A kútbanéző búsuló idők.

Csak állj elem és én elébed omlok,
A múlt kódébe vesznek mind a gondok
És meg-megáll a vágató idő –

S ha ránk talál a hajnalóra pírja,
S a vágy szavát az értelem csitítja;
Türelme ágán bíbor rózsza nő.

Kaleidoscope

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS

vírus

lásd mostantól már minden más lesz egészen szigorú szabályok szabdalják a napod fertőző fertőzött halálos veszélyben mindenki mindenkinek segíteni fog az édes életből átlendülni hozzám újratervezni őszintén a dolgait

járvány

kire nem gondoltál most segítesz neki elesett igyekszik tenni elesettért mától új értelmet kap élet és halál mától nincs választási lehetőség miként a beteg öreg állat szemléled aki ma még viháncol holnapra halott

nyugalom

megiszom reggel a kávé és elalszom így rendben telnek a nyugdíjas éveim tudom nem magamról kellene írnom már a világ fejreállt megint tüntetések koronavírus járvány polgárháborúk no go zónák határvillongások újabb

és újabb népcsoportok kísérletei megromlott földrészünk elfoglalására az ellustult gondolkodásra képtelen befolyásolható tömeg önként tagló alá hajtja fejét nehogy moccannia kelljen ágyban párnák közt várja a kávé

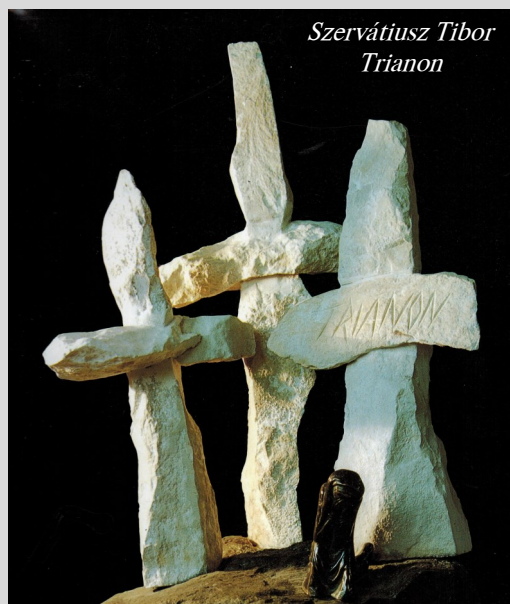
lázadó

beszélek Istennel mint a főnökömmel úz hajt utasít gyakran a bőröndön kell ülve várnom parancsát mert kő kövön nem áll ha nem megyek érzem a bőrömmön mely lila majd kék lesz hiába örködöm hej vérem sötétvörös mit a törömmön lel

trianon

a centenáriumi megemlékezés jutott osztályrészül nekünk testvér volt egy szép nagy ország amelynek lakói felsőbb utasításra egymás torkának estek szomszéd gyilkolt szomszédot vegyescsaládok hullottak szét a gyűlölet ült tort valós

vagy vélt sérelmeken az elborult elme nem fogadja el az egyetlen megoldást élni és élni hagyni az életet kell választani minden körülmények között népek tengerének szilaj hullámai lásd egy évszázad múlva sem csitultak el



*Szervátiusz Tibor
Trianon*

felvidéki

nem igazi melldőngető felvidéki élt mint az anyaország fővárosában született polgár ám az érsekújvári és a pozsonyi vér nem hagyta nyugodni cikket írt a szánalmas uszítás ellen hogy a határainkon túli magyarok elveszik a munkát a hazaiaktól

leírta csak magyarként óhajt meghalni aki magyar állampolgár akar lenni a cikk meg sem jelent íróját azonnal kirúgták vegye tudomásul vérszerint csak örökös másodrendű állampolgár

Kaleidoscope

HORVÁTH GÁBOR MIKLÓS
VÍGSZÍNHÁZ 125

Ülök a Vígszínház színpadán és megzabolázhatatlanul kavarognak a gondolataim. A kivilágított nézőtér ugyanolyan impozáns, mint öt évvel ezelőtt, amikor a társulat munkájáról nem Rudolf Péter, hanem a Forbes akkor aktuális listáján a legbefolyásosabb nő a magyar kultúra kategóriában, Eszenyi Enikő tájékoztatta a sajtó képviselőit. Mintha ma lett volna, beugrik az az este, amikor születésének 90. évfordulója alkalmából Horvai Istvánra emlékeztek egykori növendékei, munkatársai a Vígszínház Házi Színpadán. Egyesek önbizalmuk zord megtépázóját látták benne (ők nem jöttek el erre az eseményre), mások rajongó tisztelettel, sőt szeretettel beszéltek róla. Különleges pedagógiai módszeréről kérdeztem többek között Eszenyit és Rudolfot is. Amikor színházi múlt nélkül, vidékről becsöppent a Színművészeti Főiskolára Enikő, nem tudta, hogy kicsoda Horvai. „Számunkra az volt a normális, amit csináltunk! Boldogok voltunk, hogy tanulhattunk az álmaink iskolájában. Szépen vezettek bennünket, tudták, mire van szükségünk. Ma is hallom, mit mond Horvai István. Második édesapámnak tartottam. Aki a növendéke volt, mind így érzi.” A párhuzamos osztályba járt Rudolf Péter, de őt is megcsapta a Horvai osztály szele. „Enciék irgalmatlan melót végeztek, mi sokkal linkebbek voltunk. Először nem is értettük, miért vannak így meggyötörve. Vizsgákon aztán szembesültünk Horvai keménységével. Néha azt gondoltuk, hogy egy csepp pedagógiai érzéke sincs! Kiabált. Nem tűrte a hazugságot. Maximalista volt és ezt követelte meg tőlünk is. Amikor a Vígszínházhoz szerződtem diploma után 1983-ban, már pontosan tudtam, hogy milyen nagy színészpedagógus.”

Csak az égi iskolákban ifjakat és lányokat szétszedő, aztán összerakó Horvai és Kapás tanár urak a megmondható, hogy van-e köze színészpedagógiájuknak Eszenyi színházvezetői alkalmatlanságához? Földi zarándokutunk idején minden valószínűség szerint ez megválaszolhatatlan kérdés.

Ahogy Rudolf Péter, a Vígszínház új igazgatójaként mikrofonnal a kezében, a társulat tagjaival villáminterjú készítve igyekszik úrrá lenni a faramuci helyzeten, természetesen beugrik a Beugró mindig professzionálisan teljesítő színésze. Azonnal eszembe villan azonban egy régi- régi beszélgetésünk is, amely során elmesélte, hogy kisgyerekkorát Órszentmiklóson töltötte, amit ma már nem is találhatunk meg a térképen. A nap huszonnégy órájában megszállott pedagógusként élő szüleinek sikerült megfertőzniük azzal, hogy a labdarúgás lázában égő fiú nemcsak a pályán, hanem az összes tantárgyból a legjobb akart lenni az

osztályban. Ezt a jó szokását színészként és rendezőként is örzi: a legjobbat akarja kihozni mindenből, amiből csak lehet. „A közönség katarzist vár minden egyes produkciótól. Ember legyen a talpán, aki állni tudja a sarat. Engem folyamatosan kételyek, görcsök, hiúságok, pitiánerségek gyötörnek. Vergődő alkat vagyok. Állandóan biztatásra van



szükségem. Az osztálytársaim közül sokan strébernek tartottak, mert mindig szerepelni akartam. Jó volt ez a versenyszellem, hiányolom is most az iskolákban azt a pezsgést, ami valamikor a diákok többségét jellemezte, hogy meg tudják mutatni végre magukat valamiben.”

Beszélgetésünk végén a környezetvédelemről esett szó, és ezzel kapcsolatban fogalmazta meg javaslatait, ám most úgy érzem, mindez sokkal többről szól! „*Ma már sok minden evidencia, szinte minden felelős ember tudja, hogy mi helyes és helytelen, mégsem a jó felé megy a világ! A nemzetek, a monopóliumok érdekei, az egyes emberek kiváltságos helyzete, önzősége, kényelme keresztülhúzza a számításokat. Bízom abban, hogy előbb-utóbb a hírcsatornák, újságok nagyhatalmú urai belátják, hogy nemcsak a munkatársaikért tartoznak felelősséggel, hanem minden nézőért, hallgatóért, olvasóért is. Nem mindegy, hogy miről írnak, beszélnek, mit reklámoznak. Sajnos ma még ott tartunk, hogy időnként megjelennek az úgynevezett társadalmi célú reklámok valóban fontos tartalommal, de már a következő pillanatban elsöpri őket az ellenpropaganda. A legfontosabb kérdés az, hogy célja-e a hatalom embereinek, hogy felelősen gondolkodó, felnőtt embereket neveljenek? Meghatározó, hogy milyen embereket látnak a gyerekek, milyen gondolkodásmódot ismernek meg például egy rajzfilmből. Amit a kisemberek tehetnek, az nem több és nem kevesebb, mint az, hogy a gyerekeiket úgy nevelik, olyan iskolába íratják, hogy amikor döntéshelyzetbe kerülnek, tudják, mit kell tenniük. Fontos lenne, hogy a diákok minél több dologban és minél szélesebb körben mérhetnék össze tudásukat, ügyességüket, tehetségüket, kitartásukat, ha valami jó példa nyomán a versenyszellem feléledne az iskolákban. Reménykedem.*” És mit is mondott a Kossuthkifliről mint a sorozat rendezője? Rudolf szerint a tévéfilmben a háború dúlta, ellenségeskedés szabdalta Magyarország groteszk képét láthatják a nézők, melyet számtalan különös és elképesztő figura megjelenése tesz még mulatságosabbá és egyben ismerőssé.

„*Azok a viták, amiket itt ma lefolytatunk, ahogy ma vitatkozunk, ahogy ma meg vagyunk osztva, az nyilván akkoriban is ugyanúgy megvolt már. Mikor elkezdtem, nem is voltam tisztában velem, mekkora fába vágtam a fejszém.*”

Hát a fejsze most is belevágódott valamibe. A Vígszínház éppen 125. évadába.

(Amdala.hu, 2020. júl. 2.)

Fent: Rudolf Péter. Fotó: Stekovics Gáspár

Dr. Péter Szaffkó and the DSS staff

Debreceni Nyári Egyetem
 Debrecen Summer School
 Sommeruniversität Debrecen



Kaleidoscope

E-000132/2014

Kedves Barátunk!

Nagy örömünkre szolgál, hogy a mindannyiunkat sújtó pandémia ellenére 2020-ban is sokan határoztak úgy, hogy a Debreceni Nyári Egyetem online kurzusain keresztül fejlesztik magyar nyelvtudásukat. A nyári hónapokban közel 150 külföldi nyelvtanuló választott bennünket, és sikeresen befejezte a 40 órás nyelvkurzusokat vagy a 8 órás tematikus kurzusokat. Ezen tapasztalatok alapján ősszel is folytatni kívánjuk ezeket a kurzusokat, sőt további lehetőségeket is ajánlunk a magyar nyelv és kultúra iránt érdeklődőknek online és kontakt formában egyaránt. Az alábbi táblázatban bemutatjuk az őszi kínálatot, amelynek részleteiről honlapunkon (<http://nyariegyetem.hu/kurzusaink.php>) tájékozódhatnak.

Reméljük, hogy mindenki megtalálja a számára legmegfelelőbb kurzust, és ősszel ismét találkozunk.

Online kurzusok	Kontakt órás kurzusok
Intenzív őszi magyar nyelvkurzus (4 hetes/40 órás)	Egyhetes kurzus (30 órás)
Őszi magyar nyelvkurzus (10 hetes/40 órás)	Kéthetes kurzus (60 órás)
Őszi magyar nyelvkurzus (10 hetes/20 órás)	Privát kurzus
Maradj Otthon Társalgó (4 hetes/8 órás)	
Magyar Konyha (4 hetes/8 órás)	
Nem csak népdalok (4 hetes/8 órás)	

Dear Friend,

We are delighted to inform you that in spite of the threatening pandemic many of you decided to improve your Hungarian language skills through the online courses offered by Debrecen Summer School in 2020. As a result, nearly 150 foreigners have successfully completed our 40-hour Hungarian courses or 8-hour thematic courses during the summer.

Based on these experiences, we would like to continue these courses during the autumn of 2020, offering an even wider range of opportunities—both online and in contact hours—for those who are interested in Hungarian language and culture. The table below shows a variety of autumn courses you can choose from. For details of the individual courses please visit our website at <http://nyariegyetem.hu/kurzusaink.php>

We do hope that you will find the most suitable course for your needs, and we can see you again this autumn.

Online Courses	Contact Hour Courses
Intensive Autumn Hungarian Language Course (4 weeks/40 class units)	One-week Course (30 class units)
Autumn Hungarian Language Course (10 weeks/40 class units)	Two-week Course (60 class units)
Autumn Hungarian Language Course (10 weeks/20 class units)	Private Course
Stay Home Lounge (4 weeks/8 class units)	
Hungarian Cuisine (4 weeks/8 class units)	
Not Just Folk Songs (4 weeks/8 class units)	

Kaleidoscope

WASS ALBERT: TIZENHÁROM ALMAFA
(részlet, folytatás az előző lapszámok alapján)

... – De katonaság nélkül még lehetne – adta vissza a kisbíró a szót.

– Tán meglepék a falut esment? – kíváncsiskodott Mózsi.

– Meg, de most fordítottan.

– Azt hogyan?

– Nem hozzák a katonát, hanem viszik.

Ettől már Mózsinak is elment a tréfáló kedve.

– Nem bolondulának meg?

A kisbíró elővette az írást.

– Neked is van egy, fogjad!

Nézte Mózsi a behívót, forgatta s egyszerre még a nap sem úgy sütött, mint azelőtt.

– Hát ez elég baj bizony – vallotta be keservesen.

– Mondottam én – vigasztalta a kisbíró s azzal továbbindult szekerével az erdő felé. Mózsi meg ottmaradt a két tehénnel, a fiával meg a behívóval a kezében. Egy ideig nézte a földet, aztán egy ideig az eget a föld felett, majd odaszólott a fiának.

– Végezd a boronálást, én ejszen megyek. S másodnap délelőttjén egy csordára való székellyel együtt kiszórta őt is a vonat a csíkszeredai állomáson. Mendegél Mózsi a többi között, keziben a deszkaláda, s hát egyszerre csak kit lát meg: a sipkás embert, aki a szegénység jövődjét szekerezte valamikor Brassó utcáin.

– Nicsak – szólította meg –, a maga útja is itt végződik?

– Minden út Rómába vezet – válaszolta tudományosan a sipkás.

– S a jövődövel mi történik? A sipkás megnézte bizalmatlanul.

– Miféle jövődövel?

– Hát a szegényekével, akiknek pojnyik-almát jósola egykoron odalent Brassóban! Megnézte a sipkás Mózsit alaposabban, aztán csak annyit hümmögött.

– Aha.

Aztán megkérdezte.

– Tán hiba esett a jóslatban?

– Az almák körül semmi – nyugtatta meg Mózsi –, de erről nem esett szó!

– Titok vót – mondotta a másik sötéten s azzal behúzódott a bajusza mögé és nem szólott többet, csak ment. Ábrázatja fekete volt, bajusza is fekete volt, még a nézése is fekete volt. Haladott Mózsi is mellette, de annyi feketeség áradott arról az emberről, hogy egy idő múlva mégsem állhatta szó nélkül.

– Akkor még egyéb is titok vót, még senem búsulunk miatta! – Micsoda? – horkant föl a sipkás.

– Hát, hogy a fái magyarul tudnak virágozni!

Az ember sötéten nézte meg Mózsit a szeme szögletéből.

– Elég baj az nekik.

Ettől meg Mózsi szökött egyet, mintha megszárták volna.

– Hogy mondhasa ezt?

– Úgy, hogy a korai virágzást leveri a fagy.

Csak úgy odaszúrta a szavakat a sipkás s többet eggyel sem mondott. De Mózsinak elég volt így is, hogy még az a kis kedve is odalegyen, amit valahogyan sikerült idáig elhoznia. Nem is szólott többet ő sem, csak ment a többi ladás ember között, végig a városban. Az egyik utcasarkon két csórészájú bakalegény ácsorgott s hetykén nézegették a jődögélőket.

– Gyűnnek a bundások – legénykedett az egyik s odakiáltott egy görbe lábú öregnek.

– Fázik a civilgúnya, apám? – Majd megmelegítjük a lakatanyában – vitézkedett a másik, mert annak már egy csillagja is volt.

Az öreg megállott s fürgén mutogatni kezdett a katonák mögé.

– Ni a kutya, ni! – kiáltozta. – Ni a kutya, ni! Ott, ne! Nem lássák? Azok néztek nagy riadtan a kutyára, amelyik ott ügetett el mellettük, az egyik még félre is szökkent előre, mintha veszett volna. Az öreg meg kiáltozott egyből. – Nem lássák? Ott megy a kutya, ni! Ni, a kutya, ni!

– Mi van vele? – kérdezte meg végül is ijedtiben az egyik.

Az, hogy csókulják meg a fenekit – adta ki a parancsot az öreg –, de siessenek ám véle, mert elszalad! Azzal már ment is tovább a többi között, csak a szemei csillogtak jobban, mint azelőtt.

Kaleidoscope

Káromkodott a két katona ott az utcasarkon úgy, hogy még a házak is elfordították az arcukat. Akkor ért hozzájuk Mózi a sipkással.

– Hova valók maguk? – állott meg mellettük a sipkás. A katonák abbahagyták a káromkodást és barátságatlanul méregették a kérdezősködőt.

– Debreceniek – mondotta foghegyről az egyik.

– Akkor menjenek Debrecenbe s ott káromkodjanak – oktatta ki őket sötéten a sipkás –, itt csak nekünk szabad káromkodni, magiknak nem! Szerencsére egy tisztféle közeledett éppen, s a két bakalegénynek meggyűlt a dolga saját magával. Így aztán nem esett több szó erről. Az utca végén már ott tátogott a kaszárnya kapuja s nyelte el sorjában az embereket.

– Na, idáig eljutánk – sóhajtott Mózi, mikor már a kapu előtt voltak.

– Ha csak idáig vezetne az út, nem volna baj – dörmögte a sipkás –, de ez még csak az első lépés vót.

– Merrefele vajon? – kíváncsiskodott Mózi. A sipkás áttette a lábát egyik kezéből a másikba. Vagy a pokolba – sóhajtotta –, vagy pedig a mennyországba. De félek, hogy mégiscsak a pokol lesz belőle. A kapuban egy puskás katona állott, gyerekképzű legény. Gögösen nézte az érkezőket.

– Ilyen sok öregember van ezen a vidéken? – kérdezte meg gunyorosan. A sipkás úgy benne volt már, hogy ennek is megfelelt hamar.

– Béhívának, lám, hogy ész is legyen közöttetek.

Aztán már bent voltak a kaszárnyaudvaron. Csak úgy sötétedett a rengeteg embertől. Tömötten állottak, akár a juhok, mindenki a maga ládája mellett. S túloldalon egy vékonypéznű szakaszvezető időnként béterelt belőlük egy csoportot valami nagy, szárnyas ajtón. Mózi meg a sipkás elég a végire kerültek. Az idő telt. Időnként egy másik ajtón kieregettek egy-egy csoport embert, akiket azelőtt a szárnyas ajtón behajtottak volt, s azok már olyan tudós ábrázattal haladtak a maguk célja felé, hogy rá sem pillantottak a kint állingálókra. Olykor egy-egy őrmester is végigcsörtetett az udvaron, s a civilgúnyás tömeg úgy nyílt meg előtte menten, mintha varázslat érte volna. Az emberek néma tisztelettel nézték az egyenruhát s a gallérján lévő csillagot. Egyszer egy tiszt is megjelent. Tudós ábrázatú, fiatal úriember, kis, nyírott bajuszkával. Kijött a szárnyasajtón megállott a lépcső tetejében. Úgy nézett végig az embereken, mint juhain a bács, számbavétel napján.

– Mádéfalvi van-e közöttetek? – kérdezte meg onnan fönt-

ről. Jelentkeztek is mindjárt néhányan, hogy ők onnan valók. – Ott születtem én is – mondotta a hadnagy és úgy mosolygott, hogy fenyegetésnek is beváltott volna.

– Isten tartsa meg – emelték meg óvatosan a kalapjukat néhányan az emberek közül.

– Jegyző volt ott az apám – folytatta a hadnagy –, de tizenkilencben ki kellett jöjjünk, mert nem tette le az esküt. Minden tisztességes ember ki kellett jöjjön akkor – járatta meg a szemét szigorúan az emberek fölött –, mert aki letette az esküt az oláhokra, az gazember volt!

– Hajjaj... – sóhajtottak néhányan bizonytalanul.

– Így aztán én is székely vagyok, emberek, hát úgy vigyázzanak! – végezte be a mondanivalóját. – Megmutassuk mi ennek a világnak, hogy a székely katonánál különb nem terem a földön! Igaz-e?

– Csak nehogy a végén kíváncsi legyen reánk valaki – jegyezte meg egy idősebbrendű, alacsony ember csöndesen –, s reánk törjenek valahonnét.

– Mi? – horkant fel a hadnagy. – Csak jöjjenek! Azért imádkozom minden este!

– Azzal ugyan kár az Úristent fárasztani – adta vissza a kicsi ember a szót.

– Mi? Maga talán fél? – ripakodott reá a hadnagy. – Hát székely maga? Ilyen székelyek termettek itt huszonkét esztendő alatt? – Kiveresedett a képe a hadnagnak s majd felfalta a szemivel a tömzsi kis embert. De az állotta a nézést.

– Én már láttam háborút – mondotta csöndesen –, s tudom, amit tudok.

– Mit tud? – förmedezett gúnyosan a hadnagy. – S mit látott a háborúból? Ejszen lapult valahol hátul a trénnél, nem? S futott, amikor meghallott egy puskát szólani! Néhányan a fiatalabbak közül gúnyosan fölnevettek erre a beszédre, hadd lássa a hadnagy úr, micsoda legények ők. De a kis tömzsi csak állott ott sötéten, mint a szuvasodott cövek, s megszegte a nyakát.

– Ha a futásért nagyezüstöt osztogattak, akkor ejszen, hogy futottam! Ettől elhallgatott a hadnagy úr is egy pillanatra. De aztán meglelte a hangját újra, mert a többihez fordult, s a kicsi tömzsiről mintha nem is tudott volna.

Hát pedig én csak azt várom, hogy átalmehessek ezeken a hegyeken. Ahány román, mind a Fekete-tengerbe nyuvasztom! S aki székely, az mind így cselekszik! Igaz-e, emberek?

Kaleidoscope

– Éljen – rikkantotta el magát a középben egy félreCAPOTT kalapú, bepálinkázott ember –, éljen a nyuvasztás!

– Éljen! – kiabálták utána néhányan.

– Így, emberek, ezt már szeretem! – mosolygott harciasan a hadnagy. – Meg kell mutassuk, hogy él még a székely vitézség! Attila vére nem válik vízzé bennünk! Megmutatjuk az oroszoknak is, ha kell! Rakásra döntjük Moszkvát, ha egyszer megindulunk! Ugye, emberek?

– Úgy van! – rikkantott tele torokból a félreCAPOTT kalapos.
– Megesszük őket!

Csak pálinka is legyen ám, hogy fenn ne akadjon a torkunkon! – kiáltotta közbe valaki.

Volt, aki éljenzett, volt, aki kacagott. A hadnagy megelégtelte a dicsőséget és visszavonult az ajtó mögé. Nem is jött ki többet, csak a szakaszvezető bújt olykor-olykor elő, s terelt be egy-egy újabb csoport embert. Tova dél felé Mózsiékra is sor került. Összesűrűsödve tömöttődtek békébe az ajtón, s egy folyosón lelték magukat. Egyik végében egy rakás ember bajlódott azzal, hogy magára szedje a gúnyáit valahogyan. A szakaszvezető odaterelte őket a folyosó másik végibe.

– Mindenki vetközzék le! – adta ki a parancsot. – Aztán egyenként sorakozzanak föl itt az ajtó előtt! Jobb kézben a behívójegy! Egyéb ruhaneműt senkin ne lássak!

– Ejszen a mai paradicsomban ez a figefalevél – jegyezte meg valaki. De a szakaszvezetőt nem fogta a tréfa.

– Mozgás, emberek, mozgás! Nem akarok holdkóros csigákat látni! Vége a civiléletnek! Gyerünk ott, nem hallotta?! – ordított rá az egyikre. – Tán szégyelli levetni a nadrágját?! Azt hiszi, apácázárdába invitáltuk szeméremoktatónak?! Maga is ott, öreg! Mozogjon!

Mózsi is igyekezett serényen a gúnyalevetéssel, de a bakancsal egy kis nehézség támadt, ugyanis elfelejtett új főzőt tenni bele induláskor, s ez a régi már több helyen is bogozott volt. Kínlódott vele, részben sikerült már a bogot kioldani, mikor egyszerre csak ott állott előtte a sovány szakaszvezető.

– Mi az, hé? Én húzzam le a bakancsodat?

– Én nem kértem rá – felelte Mózsi jószándékkal –, megyen ez anélkül is.

– Megyen? – ordított a szakaszvezető és egyszeribe olyan lett, mint egy kiéhezett pulykakakas. – Ne hívjam a hadnagy urat, hogy segítsen a méltóságos paraszt úrnak?

Vagy az őrnagy urat?! Vagy az ezredes urat?! Mi?! Istenit annak a puliszkás kezeknek, olyan álmosan mozogsz, mint egy százesztendő teknősbéka! Rúgd le azt a bakancsot! Gyerünk!

Szót is fogadott Mózsi, s úgy lerúgta lábáról a bakancsot egyből, hogy egyenest a szakaszvezető térdének repült. Koppant is rajta, hogy rossz volt hallani.

– No lássa – mondotta Mózsi –, így jár az ember, ha siet.

– Istenit a marha fejednek – tapogatta a szakaszvezető a térdét –, megállj csak, majd leszoktatlak én a rugdosódásról!

– Arról nem szükséges – állapította meg Mózsi nyugodtan – mert csak parancsra cselekedtem most is.

– Ne járjon a pofád! – ordított rá elkékült arccal a szakaszvezető. – Ugorj a sorba!

Ugrott is Mózsi sebesen, nehogy még jobban megszaporodjék a baj. A sor már állott az ajtó előtt, katonás ruhátlansággal, ahogyan kellett. Jobb kézben a behívócedula, egyebütt semmi. Közibük szökött Mózsi is, aztán már mentek bé az ajtón, a szakaszvezető terelésére. Egy nagy teremben, hosszú asztal mellett ült néhány őrmesterféle különböző könyvek és papirosok között. Egy másik, kisebb asztalon mindenféle orvosi szerszám szigorkodott s ott állott mellettük a katonadoktor is, egyenruhásan és kopaszon. Bent volt a hadnagy úr is, az ablaknak dőlve cigarettázott.

– Álljanak itt föl sorba – riadt rájuk a szakaszvezető –, az első adja oda az őrmester úrnak a behívójegyet. Maga, maga! Tán nem maga az első, mi? Most pedig menjen a doktor úrhoz! Alig nézett kissé körül Mózsi a sorban, hát csak látja, hogy ott szigorkodik a sipkás is, csakhogy most elég sipkátlanul, behívójával a kezében. Még jobban elbújt a bajusza mögött, mint máskor. Szeretett volna odaszólani neki, de már éppen a sipkásra került a sor.

– Adja ide a behívójegyet – szólt reá az asztal megettől őrmester.

– Tessék – nyújtotta oda a sipkás az írást.

– Menjen a doktor úrhoz – intett neki oda a fejével az őrmester. A doktor elébb megnézte tetőtől talpig, aztán megkérdezte:

Hány éves? – Negyvenkettő. – Valami betegsége van-e? – Nekem aztán nincsen. Aztán még megmérték a magosságát, mellbőségét, mindezt ügyesen fölírták az őrmesterek, s már mehetett is kifelé a másik ajtón.

Kaleidoscope

Amikor Mózsira került a sor, a hadnagy úr éppen visszafordult onnan az ablakból és eldobta a cigarettáját. Egy darabig nézte Mózsit, aztán megkérdezte.

- Hogy hívnak, fiam?
- Táncos Csuda Mózes, szolgálatjára. – Hova való vagy?
- Kommandói.
- Családos?
- Igenis.
- Gyerek?
- Kettő.
- Mi a foglalkozásod?
- Vadőr és erdőpásztor.

A hadnagy elégedetten bólintott, aztán az orvoshoz fordult.
– Jó anyag. Bár mind ilyen lenne. Aztán már mehetett is, kifelé az ajtón. A szakaszvezető akkor terelte végig a folyosón a következő rendbéliet.

– Felöltözni szaporán, emberek! Vége a civilmozgásnak! Futásban átmenni a másik épületbe és jelentkezni a harmadik századnál! Mozgás ott! – riadozott keresztül a folyosón az újonnan érkezettekhez, akik még csak a vetkőzésnél tartottak és újra elkezdte felsorolni mindazt, amit holdkóros csigákról és álmos teknősbéka-nagyapákról tudott.

– No – állott meg Mózsi a sipkás előtt, mikor újra testén érezte a gúnyát –, ehhez mit szól?

– Most nem rajtunk a sor szólani – dörmögte a sipkás, inkább a bajuszának, mint Mózsinak. Erre Mózsi se tudott mást mondani, minthogy köpött egyet a folyosó kövire, aztán kezibe vette a ládát s megindult a többi után. Átballagtak az udvaron, s éppen elérkeztek a megcélzott épülethez, mikor nagy dubogással egy oszlop katona fordult be a kapun. Döngött alattuk a föld a nagy menéstől. Négyes sorokban voltak s oldalról egy fiatal zászlós uralkodott fölöttük.
– Szakasz... állj! – ordította tele torokból a zászlós s úgy állott meg az egész, mintha egy lába lett volna, s nem száz legalábbis.

– Oszolj! – rikkantott a zászlós ismét, s erre megindult futva az egész, neki az ajtónak.

Mózsiék vissza kellett szoruljanak, hogy útjuk legyen. Csupa fiatal fickó valamennyi. Némelyikök úgy bámulta Mózsiékat, mintha soha sem látott volna még székelyt. Az egyik meg is kérdezte.

– Maguk is átképzősök?

– Tudtommal csak székelyek – felelt meg neki egy jóvágású csíki ember –, de máttól kezdve semmi se lehetetlen. Aztán békövetkeztek az épületbe. Az első emeleten a fiatalok voltak. A másodikon aztán elfogta őket egy barna képű őrmester.

– Harmadik század?

Igen. – Oda hátra, gyerünk!

Beterelték őket egy raktárba s szétszítottak közöttük egy rakás ócska holmit. Viseltes zubbonyokat, foltozott nadrágokat, bakancsot, köpenyt, derék-szíjat, kenyérzsákot, pokrócot s ami még szükséges volt ahhoz, hogy katona lehessen az ember. Aztán behajtották őket egy hosszú, nagy szobába, amelyik két sorban tele volt emeletes ágyakkal s az ágyak között emberekkel. Ott is volt egy szakaszvezető, akkorácska csak, mint valami Hüvelykmatyi, de ami hiányzott nála természetben, azt pótolta hanggal.

– Emberek! – recsegte végig a szobán. – Mindenki foglaljon magának ágyat, aztán öltözzön föl szaporán! Piszmogó tetűfogdosók nálam nem élnek meg! Aztán rend legyen ám, de olyan, hogy az arkangyalok is hasraessenek a csodálkozástól!

Nézte Mózsi serényen, hogy hol van egy üres ágy, s hát tova az ablak mellett megpillant egy alkalmasat, mégpedig az emeleten lévő. Az alsóban már rendezkedett valaki háttal, s hát, ahogy a felsőre veti a maga holmiját, csak látja, hogy az alul lévő újra nem más, mint a sipkás ember a bajuszával.

– No – mondotta –, mi esment csak összekerültünk, lássa-e.

– Össze, egye meg a súly – így a sipkás. Alig végeztek a cicomázkodással, csak kilép a szoba közepibe a háromcsilagos Hüvelykmatyi, s kezdi nagy hangon.

– Emberek, ide hallgassunk! Megmutatom, hogy miképpen kell kinézzen egy honvéd ágya. Egyszer mutatom meg csak, úgy nézze mindenki! Azzal odalépett egyenesen a Mózsi ágyához s igazgatni kezdte.

– Így jön a pokróc ni, lássák? A hajtogatás vonala egyenes, ránc nincs, értem? Fejrészhez a köpeny, adja ide azt a köpenyt, ember! Nem így hajtjuk össze! Így csak a papok viselek a karjukon a felöltőt. Ide nézzen! Ránc nincs, pánt a közepén, gombok virítanak, mint a rózsza. Értem? Nahát! Reá a sapka, így. Kenyérzsák ide föl. Értem?

– Biza, nagyon is tetszik érteni – vallotta be Mózsi.

A Hüvelykmatyi szaporákat pislogott a dicséretre és jól megnézte Mózsit... *(folytatjuk)*



ÚJ KENYÉR ÜNNEPE - AUGUSZTUS 20.

SZEGZARDI NAGY VENDEL

ÜNNEP

Magyarország születésnapjára

Talán István király
Vetette el végleg
E szent földbe
Azt a magot,
Amit ezredévekig
a Magyar nemzetség
Magával hordozott.
Hogy Európa közepén,
Kárpátoknak ölén
Megálmodjon egy államot,
Kemény kézzel fenyítve azt,
Ki a másik hitért
buzgólkodott.

S azóta a búzaszem
Milliónyi vékával terem,
Jelenti az életet,
Adja a kenyeret.
Követelve ezernyi
Verejtéket és könnyeket.
S az talán véletlen lehet?
Ha megnézel egy búzaszemet,
Azonnal feltűnhet,
Hogy könnycsepp alakú
A búza szeme...
S ha éles késseddel
A magvat félbe vágod,
Belsejében Jézus
Ragyogó arcát látod
Tündökölni...
E dicsőséges ünnep fényében.

REMÉNYIK SÁNDOR

MINDENNAPI KENYÉR

Amit én álmodom
Nem fényűzés, nem fűszer, csemege,
Amit én álmodom:
Egy nép szájában betevő falat.
Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Lelki kenyér az éhező szíveknek,
Asztaláldás mindenki asztalán.

Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Nem cífróság a szűrőn,
Nem sujtás a magyarkán,
Nem hívságos ünnepi lobogó,
Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Nem pompázom, de szükséges vagyok.

Kenyér vagyok, mindennapi kenyér,
Ha tollat fogok: kenyeret szelek.
Kellek, tudom. Kellek nap-nap után,
Kellek, tudom. De nem vagyok hiú,
Lehet magára hiú a kenyér?
Csak boldog lehet, hogy megérte ezt.
Kellek: ezt megérteni egyszerű,
És – nincs tovább.

Az álmom néha kemény, keserű,
Kérges, barna, mint sokszor a kenyér,
De benne van az újrakezdés magja,
De benne van a harchoz új erő, –
De benne van az élet.



Ajándékozzon **ÉLETÜNK**-előfizetést rokonainak, barátainak, ismerőseinek, egykori iskolájának, bármilyen intézménynek vagy civil szervezetnek, amely közel áll Önhöz.

Legyen a segítségünk abban, hogy a nagy múltú, 52. évfolyamában járó **ÉLETÜNK** a diaszpóra egyetlen nyomtatott magyar katolikus lapjaként információforrásunk maradjon!

ÚJ bankszámlaszámunk:

MISSZIÓ MÉDIA LAP- ÉS KÖNYVKIADÓ
OTP Bank 11716008-22527699
SWIFT (BIC) azonosító: OTPVHUHB

E-mailcím, amelyre a megajándékozott személy/
intézmény nevét és postacímét várjuk:

Eletunkujzag@gmail.com



1921 - 2020

Az észak-amerikai magyar kulturális élet egyik nagyszónyának elhunytáról váratlanul és véletlenül értesültem:

ORMAY GABRIELLÁT, mindenki Gabi nénijét szólította magához az Úr.

Ő volt a torontói Helikon Középiskola egykori magyartanára, a valamikori, egy ideig a férje által is vezetett Magyar Ház színjátszó körének vezetője, az erdélyi magyar iskolák támogatója. Büszke volt nemzeti hovatartozására, kultúránkra, történelmünkre és természetesen szeretett családjára.

Alábbi írása mintegy összefoglalása a torontói magyar közösség életének, amelyben Gabi néni élete végéig aktívan részt vett.

Isten adjon Neki örök nyugodalmat!

„A torontói St. Clair West-en álló Magyar Ház napjai meg vannak számlálva - írtam még akkor, amikor a tagság megszavazta, hogy a hatalmas öreg épületet el kell adnunk. Bármennyire ésszerű is volt a közösség döntése, mégsem tudtam elkerülni, hogy fájdalommal vegyes nosztalgiával visszaemlékezzek azokra az évekre, amikor a családom sorsa összefo-

Kaleidoscope

nódott a Magyar Házéval. Húsz évi kanadai bolyongás után, a hetvenes években telepedtünk le Torontóban. Akkoriban még a College Street-en állt a magyar közösség háza, amelyet azonnal felkerestünk, majd rendszeresen látogattunk. Ezt az épületet a század eleji magyar emigránsok vásárolták meg és alakították át második otthonukká. A történelem viharai az idők folyamán egyre több és több honfitársunkat sodorták ide, a kicsi épület kezdett alkalmatlanná válni a magyarság számára. Szűk lett, rendezvények, összejövetelek számára kényelmetlen. Az 1956-os forradalom után aztán hatalmas menekült hullám érkezett Torontóba is, és ezek az emberek ragaszkodtak ahhoz a kultúrához, ahhoz a hagyományhoz, amelyet a lelkükben magukkal hoztak - meg akarták tartani anyanyelvünket, az elhagyott haza melegét kultúrotthonokban keresték, ahová gyermekeiket is elvihették. Ekkor vetődött fel a nagyobb Magyar Ház vásárlásának az ötlete, és ezeknek felelt meg a St. Clair West-en eladásra kerülő hatalmas háztömb, gyönyörű, tágas dísztermével. Endes László közvetítésével a magyarság megvásárolta 1974-ben a valamikori zsinagóga épületét. A vásár megkötéséhez kétszázhusz örökös tag is hozzájárult azzal, hogy fejkenként ezer-ezer dollárt adományozott, némelyikünk ennél többet is, noha akkor még nem volt vagyonos ember a magyarság között. Nagy áldozatot jelentett ennek az összegnek a családtól való megvonása, de valahol otthon akartuk érezni magunkat! Lázás örömmel vettük birtokba az összes helyiséget - magyar hétvégi iskolát, könyvtárat, múzeumot, konyhát, az alagsorban sporttermet, a táncosoknak próbákra alkalmas helyet létesítettünk, az Árpád-termet Káy Lajos festményeivel díszítettük, a színpad falát Budapest képével tapétáztuk ki, majd Zsolt Bandi ötletéből megszületett a Mátyás Pince is. Idővel nemcsak mi, emberek, hanem az épület is öregebb és öregebb lett, ezzel nőttek a fenntartási gondok, a rendezvényekből nyert jövedelem viszont ezzel nem tudott lépést tartani. Bár egyre több egyesület tartotta itt a bálját, a Helikon Társaság és a Rákóczi Társaság máshol rendezte meg évi nagy összejöveteleit. A jól bevált Karavánt Toronto városa megszüntette, ami szintén nagy érvágást jelentett számunkra. A kilencvenes évek végén a torontói Magyar Ház alkonya egyre nyilvánvalóbbá vált. Harcunkat megharcoltuk. A Magyar Ház sorsa befejeztetett. Legalábbis egyelőre. Reméljük, hogy lesz még Háza a torontói magyarságnak. Hisszük, hogy lesz a magyar nyelvnek torontói bástyája. Lesz, ahol emlékeznünk hőseinkre, ahol ünnepelhetünk. Lesz, ahol jól érzik magukat unokáink, dédunokáink. Ahol gyermekeink szívébe oltathatjuk, hogy „légy jó, fiam, légy jó mindhalálig!” Mert mi megdolgoztunk ezért. És hisszük, hogy munkánk nem volt hiábavaló.”

Ormay Gabriella

Forrás: a Kanadai Magyarság archívumából

Kaleidoscope

DANCS RÓZSA

AZ ÉRTŐL AZ Óceánig

Ormay Gabriella műve, amelyet az Árpád Akadémia Arany díjjal tüntetett ki, kordokumentum!

A dokumentumirodalmat személyesen megélt tapasztalataival gazdagítva állít emléket a szerző egy világnak, amelyet elsöpört a történelem szele, amelyet megcsúfolt egy beteg és pusztító ideológia, amelyet több mint félévszázadon keresztül csak emlékeiben és álmaiban őrizhetett az, akinek az élete abban gyökerezik. Ormay Gabriella nem klasszikus értelemben vett önéletrajzot ad a kezünkbe, mert irodalmiasította személyes élményeit. Ezzel az eljárással tulajdonképpen kilép a családi memoir kereteiből, és általánosít, minden történelmileg kipipázott családra, a jogtalanul a történelem süllyesztőjébe utalt társadalmi osztályra vonatkoztatja mondanivalóját. Amit maga így fogalmaz meg az *Az Értől az Óceánig* előszavában: *“... valami lelki kényszert érzek arra, hogy megpróbáljam újra életre hívni a múltat, lefesteni azt a társadalmat, amibe születtem, és amit elfűjt a szél örökre. Ez a társadalom és annak ideáljai nem divatosak ma, de talán eljön az idő, amikor több elismerésben részesülnek majd.”* Igen, a múlt és annak építői, irányítói, megélői több elismerést érdemelnek, mint amit kaptak az elmúlt 65 esztendőben. Mert ha ők nem rakták volna le a magyar civilizáció alapjait, nem lett volna, amit a vöröscsillagos pufajkások szétverjenek, nem lenne meg az gazdag szellemi, kulturális, történelmi örökség, amire ma is méltán büszkék lehetünk. A könyv cselekménye tulajdonképpen a szép Ilona életállomásai köré fonódik. A csodákra nyitott lelkű, Érmellékén élő kislányt a zárda szakítja ki a megszokott, patriarkális szülői fészekből. Az új környezet nemcsak az otthonról magával hozott etikai értékrendet erősíti benne, hanem megismerteti az életét meghatározó környező világgal is. Az iskolai kirándulásokon azonban – életkorára jellemző módon – a fiúkkal való ismerkedés lehetőségei érdekelték a legjobban, az élet másik részének az a titka, amit a zárda falai elrejtettek előle. Az akkori idők fenyegető vése, a TBC lehetősége a hivatalos szünidő előtt haza rendeli Ilonát, aki (idézem) *“mindig szeretett otthon lenni. Nagyon szerette a szüleit, az öreg házukat a kis magyar faluban, nagy árnyas kertjüket... Apjával együtt lovagolni, ez volt Ilona fő szórakozása. A zöld vetések ragyogtak a napsütésben, a tanya pedig tele volt új kis állatokkal. A kis csikók komikusan próbáltak felállni hosszú lábaikon, kis fehér bárányok bufenceket vetettek az anyjuk mellett a legelőn.”*



Ebbe az idilli világba komoran lép be az idegen megszállással járó fenyegetettség. A kisebbségi sorssal a vezető osztályra háruló felelősség súlyára eszmél rá, akkor fogalmazza meg Szodoray, az apa, hogy *“a vagyon, különösen itt Romániában, a még megmaradt magyar vagyon kötelességet hárít rád.”* Ebből a tavaszi sétából bomlik ki több nemzedék élete, akiknek nem volt más bűne, minthogy az elődöktől örökölt, rájuk bízott életformát megőrizték, vagyonukkal jól sáfárcodtak és azt gyermekeiknek, unokáiknak továbbadták tudásukkal, tapasztalataikkal együtt. Ilona vidéki földbirtokos családba született. Apja tehát a falu irányítója, szükség esetén védelmezője is volt. Ezt a feladatot testálta Ilonára is. A fiatal teremtés azonban időközben szerelmes lett Kis Ernő házitanítóba, és örült a szép ruháknak, a Balatonalmádin töltött nyaralásnak, a veszprémi társasági életnek, mert fiatal volt. Herczeg Ferenc regényeire emlékeztet például az első báli készülődés leírása: *„a társaságba lépés ezen emlékezetes napján Ilona a földszinti vendégszobában öltözködött. A rózsaszín Madeira és zsorzszt kombinációjú ruhát, ami földig ért, Pest egyik legdrágább üzletében vették. Ilona a tükörben vizsgálta magát és úgy érezte, igazán jól néz ki. Azért még kétségek gyötörték, fog-e tetszeni a fiúknak és lesz-e elég táncosa?...”* Innen, az első ártatlan csókos vidéki világból jut el a nagyvárosi úri társaságokba, a szerelem nélküli házasságba, majd a nagyvilág forgatagába, amelyet azonban a háború is beárnyékol a maga tragédiáival. A Kalejdoszkóp egyik régi számában közöltük Ormay Gabriella visszaemlékezését a második bécsi döntésről, könyvében most is részletesen kitér rá. Azt a lelki visszahatást tárja fel, amelyet ez a történelmi pillanat váltott ki Észak-Erdély lakosságában. *„Az erdélyi lányok igazán kacagó kedvükben voltak ezekben a napokban, pedig a Horthy katonái még nem is érték el a Székelyföldet”*, írja finom humorral. Ilonának mint szakképzett ápolónőnek lesz alkalma személyesen is találkozni Horthy Miklós kormányzóval a tiszti kórházban, és akkor még jobban megérlelődik benne az elhatározás, hogy a népét, hazáját szolgálja, igazi honleányként, méltóan apja példájához, aki *“igazi népvézérré nőtte ki magát a felszabadult Erdélyben.”* Aztán a menekülés, a vándorlás időszakát, a hontalanság, társtalanság érzését kell megélnie, idegen környezetben, és itt kell megtalálnia az értelmes életformát. Felfedezi Londont, irodalmat és történelmet tanul, és másodsor is férjhez megy szerelem nélkül. 1951 júliusában hagyta el férjével, Orosházy Lacival Angliát, *„ahol Ilona négy évet töltött, élete legnehezebb éveit. Itt kezdett belőle az élet valami mást gyúrni, mint amire eredetileg nevelték... Tulajdonképpen meg kellett vallania, hogy az angolok inkább jók voltak hozzá, mint rosszak. Csak valahogy úgy érezte, mint Peer Gynt, hogy farkot kellene ahhoz hordania, hogy egy legyen a környezetével, mint a manók királyságában az odamenekült legény. Lehet egy felnőtt embert teljesen átgyúrni? Ilona úgy érezte, hünek kell maradnia önmagához, hogy normális ember tudjon maradni.”* (124. o.) Huszonnyolc év után tér vissza Kanadából

szülőföldjére, a Holnap városába, Nagyváradra. A viszontlátást számára is ugyanazt a kiábrándultságot, keserű csalódást okozza, mint mindenki másnak. A kommunizmus nemcsak a régi társadalmi osztályokat irtotta ki álmaiban élt és emlékeiben dédelgetett szülőföldjén, hanem az élet minden területét tönkre tette. Az egykori Holnap városa a szocialista diktatúra akkori jelenének posványos süllyesztőjébe kényszerítettett.

JUHÁSZ GYULA
MILYEN VOLT...

Milyen volt szőkesége, nem tudom már,
De azt tudom, hogy szőkék a mezők,
Ha dús kalással jó a sárguló nyár
S e szőkeségben újra érzem őt.

Milyen volt szeme kékje, nem tudom már,
De ha kinyílnak ősszel az egek,
A szeptemberi bágyadt búcsuzónál
Szeme színére visszarévedek.

Milyen volt hangja selyme, sem tudom már,
De tavaszodván, ha sóhajt a rét,
Úgy érzem, Anna meleg szava szól át
Egy tavaszról mely messze, mint az ég.

GYULA JUHÁSZ
HOW WAS...


How was her fairness I don't know, I don't feel,
But I know well meads always fair remain,
Oh, when summer arrives with yellow ripe ear
And in this fairness I feel her again.

How was the blue in her eyes I do not know,
But in autumn when clouds melt into rain,
When taking faint farewell under the rainbow,
I will recall her shade of eyes but fain.

How was her silken voice, I don't know, don't feel,
But when the spring comes and meads give a sigh,
It seems the charming words of Ann I just hear
From spring that is afar alike the sky.

Translation by Otto Tomschey

Kaleidoscope



AZ OLVASÁS VILÁGNAPJA TISZTELETÉRE
2020. szeptember 2-án, szerdán 18 órakor
TOMSCHEY OTTÓ
geológus, műfordító, költő két új kötetének bemutatója:
NAPLEMENTE ELŐTT – verseskötet
MAGYAR PAPPKÖLTŐK – műfordítások angol nyelvre

Moderátor: **ALBERT FERENC** író, költő

A belépés díjmentes!
Előzetes regisztrációt kérünk augusztus 30-ig!

Vigyzó Sándor Művelődési Központ és Tagintézményei
RAKOSHEGYI KÖZÖSSÉGI HÁZ
Budapest XVII., Podmaniczky Zs. u. 3. Telefon: 258-3394 | www.hegymuhaz.hu
F. K. Klein Marianna igazgató | Készült a művelődési központ nyomdájában | A programváltóztatás jogát fenntartjuk!

KANADAI / AMERIKAI
MAGYARSÁG

1949 óta szolgálja a nyugatra szakadt magyar közösséget

Elismerten, a nyugati világ legnagyobb példányszámban megjelenő magyar hetilapja. Megjelenik minden szerdán délelőtt, és még aznap olvashatják, akik megvásárolják a torontói magyar üzletekben. Előfizetés \$90 egy évre vagy \$50 félévre, postázással. A legfrissebb magyarországi, nemzetközi és sport híreket foglalja össze lapunk minden politikai elhajlás nélkül, mint a múltban. A Magyarországon hirdetések több ezer olvasóhoz szólhatnak! Olvassa, hirdessen és rendelje meg a mindenki által szeretett Kékujságot!

A legjobban informált magyar a Magyarorságot olvassa!

Published by: Canadian Hungarian Media non Profit Corp.
747 St. Clair Ave. W. #103.
Toronto, ON M6C 4A4 Canada
Telefon: 416-656-8361, Fax: 416-651-2442
Web: www.kekujsag.com
E-mail: info@kanadaimagyarsag.ca

Reméljük továbbra is szolgálhatjuk a magyarságot a nyugat legnagyobb számú hetilapjával.



Kaleidoscope

BAKOS ISTVÁN

VÉGSŐ BÚCSÚ KURÁTORUNKTÓL,
NÉMETH ÁGNESTŐL



*Nemcsak szeretnünk kell egymást, hinni tartozunk egymás
legbelső harcában.*

*Csak olyan embernek beszélj magadról, aki hisz benned, és
akiben hiszel”*

(Németh László: Napló, idézet)

Július közepén kaptam a rövid értesítést „... *Németh Ágnes, drága barátunk június 27-én elhunyt. Temetése július 27-én hétfőn 9.45-kor lesz Farkasréten. Nyugodjék békében!*”

Megrendített a gyász hír, főleg azért, mert két hétig nem tudtam, nem hallottam róla, pedig barátnőivel – Herczegh Melindával, Juhász Judittal, Kovács Gergelyné Irénkével – együtt tartottuk vele a kapcsolatot egyre súlyosbodó betegsége idején. Főleg azután, hogy az Idősek Otthonába került. Láthatólag minden látogatásunk ünnep volt számára, nagyon örült nekünk, s mi igyekeztünk a vele töltött perceket kellemessé tenni. Az utolsó alkalmakkor már a nevükre is elvétve emlékezett... Ekkor már úgy búcsúztunk tőle, hogy a kapun kilépve, magunkban fohászkodtunk érte. Fájlalom és röstellem, hogy utolsó hónapjait a koronavírus világjárvány okozta áldatlan körülmények közepette nem tudtuk követni, 86. születésnapja alkalmából nem mondhattam el az utolsó imát érte.

A Bethlen Gábor Alapítvány Kuratóriuma és baráti köre nevében is búcsúzom tőle: Lakatos Istvánné, dr. Németh Ágnes Budapesten született 1934-ben. Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán szerzett ve-

gyész diplomát, majd 1960-1995 között a Budapesti Műszaki Egyetemen végzett oktató és kutató munkát.

A magyar közélet kiválóságának, Németh Lászlónak a leánya, aki művei kiadásának, szellemi örökségének gondozója; szövetségben testvéreivel és férjével, s a nemzetnevelő magyar író, gondolkodó híveivel. Édesanyja, Ella asszony halálakor a BGA alapítói tisztségét átvette; az ezredfordulótól kuratóriumunk lelkes, tevékeny tagja volt, közéleti szerepet vállalt. A határon túli magyar nyelvű oktatás nagylelkű támogatója, a **Schola Rivulina Alapítvány** (nevét az 1547-ben Nagybányán alapított első erdélyi középiskoláról kapta) alapítója, működtetője. 2002-ben, a Márton Áron Emlékéremmel kitüntetett **Bókay András**t ő laudálta:

„1998 szeptemberében nyílt meg a **Németh László Magyar Líceum**, amely a **Nagybányán** született Németh László nevét vette fel. Az új iskolát könyvekkel, műszerekkel, számítógépekkel segítettük, s ennek a segítségnek volt része, hogy az Alapítvány és a budapesti Németh László Gimnázium igazgatója meghívta az iskola tanulóinak egy csoportját egy magyarországi látogatásra. A kirándulás – Esztergom, Tihany – a Parlament, a korona és a magyarországi barátok – érezhetően felébresztette a gyermekekben az összetartozás érzését. Mi pedig a következő kuratóriumi ülésen elsóhajtottuk: de jó lenne ezt más iskolákra is kiterjeszteni, s rendszeressé tenni! Ez a sóhajlás jutott el egyik kuratóriumi tagunk révén a Franciaországban élő **Bókay András**hoz, aki vállalta, hogy támogatja ezeket a csereutaztatásokat. Az elmúlt két év során 25 erdélyi, vajdasági, kárpátaljai iskola tanulói látogattak Magyarországra, s innen 12 magyar csoport utazott Erdélybe.”

Ágnes a **Németh László Társaságnak** – amellyel 2006. tavaszán közösen fölavattuk az író egészalakos pasaréti szobrát – egyik alapítója és éltetője.

E szoboravatóról hírt adott számos hazai és külhoni média is. Közülük a Bethlen Gábor-díjas Háromszék c. napilapot idézem: (Április 28-án Budán): „**a Németh László-szobornál**” nevű találkahelyen voltunk. A Kárpát-medence sokféle szegletéből jöttünk, a virágkoszorúk elhelyezésének névsorolvasásos seregszemléjén derült ki, hányféle helyről, miféle országokból érkeztünk, mert természetesen jelen voltak a szülőföld, Nagybánya képviselőitében is, ott voltak Németh László száműzetési helyének-helyeinek reprezentánsai, a nevét viselő iskolák, intézmények küldöttei, a Németh László Társaság, a Bethlen Gábor Társaság, az Írószövetség, lapok és folyóiratok, írók és művészek. És természetesen jelen voltak a családtagok, leszármazottak – szóval, sokan voltunk. A művelődési vagy a kulturális minisztérium hivatalviselői nem voltak jelen, de senki sem firtatta, hogy miért.

Olasz Sándor, a (NL)Társaság elnöke köszöntötte a jelenlévőket, Mádl Ferenc mondott szoboravatató beszédet, utána Szabó István református püspök áldását fogadtuk. Nagy

Kaleidoscope

Gáspár *Éjszakáimban lámpafény c. versét mondta el*, Szabó András *Pilinszky-verset szavalt*, a Tamási Áron Általános Iskola *Bartók-népdalfeldolgozásokat adott elő*, Bánffy György Csoóri *Németh Lászlót méltató esszéjéből olvasott fel*. *Végül az egész rendezvénynek Csoóri Sándor adott súlyos nyomatékot, ő mondott az el-elbóbiskoló, nyakabicsaklott magyar szellemet ébresztő szavakat*” (Sylvester Lajos).

Megrázó emlékem marad, amikor Nagy Gáspár barátunk, örökös titkárunk, – utolsó nyilvános szereplésén –, viaszárga arccal, egyenes derékkal szavalja *Németh László halhatatlan szellemének* dedikált utolsó versszakát:

*“A szív meg leszámolt eleitől fogva,
idővel, bajjal, üldözőkkel:
a férfi a halál suhogó árnyékában élt,
bár igazán sose halt meg,
de azért jobb és értőbb utókort remélt!”*

A BGA éves beszámolójában szerepel még, hogy “a Németh László Szoboralap alszámlán e célra gyűjtött összeg maradé-

kát, közel 1 MFt- ot a N.L.Társaságnak átutaltuk.” Ez is hozzájárult, hogy a Tiszatáj-könyvek rangos sorozatban – a NKA és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával –, 2006 őszén megjelent **Németh László: Naplója**. A szép kivitelű, 450 oldalas hiánypótló könyvet összeállította, a szöveget gondozta és az utószót írta: Németh Ágnes. Ünnepe volt ez számunkra azokban a nehéz időkben, amikor oly sok teher nehezedett az ország népére és Alapítványunkra is... Alig jutottunk túl a Budavári Teleki Pál szoborháborún, következett a BGA által támogatott, de sajnos félsikerű gazdatüntetés, majd a kettős állampolgárságról szóló szégyenletes eredményű népszavazás, amelynek keserű következményeit az utódállamok és a csonka haza patriótái egyaránt megszenvedték.

A magyarok viszályát követő hatalmi farsangolásban azonban nemcsak a környező országok, hanem a honi szocialista, liberális állampártok siserehadai is tobzódottak. Média-tűz alá vették a “magyar nacionalistákat” ott is, itt is.



Kaleidoscope

Alattomos akciókkal, megszorító intézkedésekkel korlátozták nemcsak az ellenzéki pártokat, hanem főként a nemzeti orientációjú, ill. a határon túli magyarságot támogató civil szervezetek működését. Az állami pályázati forrásokat a töredékére zsugorították, diszkriminálták őket, ahol és ahogy tudták. Alapítványunk is célkeresztben állt. A köz-médiában ismét a túr-tiltott kategóriába soroltak, megfélemlítették partnereinket, fenyegették az egzisztenciánkat, közösségeinket, csakúgy, mint a Teleki-szoborháború idején. Ám azóta újraéledt, és az addig is létezett nemzeti ellenállás, a közélet hangadó személyiségei – köztük számos parlamenti képviselő – mellénk álltak. Működtek új intézményeink: a DUNA TV, a Magyar Katolikus Rádió, a Makovecz Imre vezette MMA, s továbbra is számíthattunk a megújult Írószövetségre, a civil társadalom közéleti fórumaira, egyesületeire, szervezeteire (Bajcsy-Zsilinszky Egyesület, Rákóczi Szövetség, Magyar Örökség-és Európa Egyesület, Százak Tanácsa, Eötvös Kolégium Baráti Kör, Keresztény Értelmiségi Szövetség és mások). A BGA Kuratóriuma helytállt a nemtelen támadások közepette, tette a dolgát továbbra is rendületlenül. A Kuratórium elnökeként – Rieger Tiborral és Csicsery-Rónay Istvánnal együtt – Teleki Pál Érdemérem kitüntető elismerést alapítottunk. Kezdeményeztük, hogy a BGA 2006 június 4-én tartsa meg első Trianon-émlékstjét, ahol mi is átadjuk kitüntetésünket arra érdemes küzdőtársainknak. Így vette át – az alapítóktól – a **Teleki Pál Érdeméremet**, rég' megérdemelt elismerésként hét kurátorunk között Németh Ágnes. Sajnálatos, hogy a Trianon centenáriuma készített **“DÍJAK KÖNYVE Trianontól máig”** Állami és más fontosabb irodalmi-művészeti díjak, kitüntetések, elismerések a díjazottak adattárával 1919-2019” c. nagyalakú vaskos könyvből (Magyar PEN CLUB, Bp. 2018. 862 p.) kimaradt a Teleki Pál Érdemérem kitüntető elismerés, négy évtizede működő Alapítványunk “becsületrendje”. Fájjalom, hogy Németh Ágnes és kitüntetett társai (Ács Margit, Bíró Zoltán, Fekete Gyula, Für Lajos, Dr. Horváth János, Király Tibor, Kiss Gy. Csaba, Kiss Dénes, Kubassek János, Márton János, Mezey Katalin, Nagy Gáspár, Németh Ágnes, Sára Sándor, Török Bálint, Zelnik József, Püski Kiadó Kft., Teleki Pál Egyesület, Gödöllő) nem szerepelnek e címen a párezer díjazott adattárában (ld. a Bethlen Gábor Alapítvány honlapján).

A nemzeti ellenállás próbatétele a Magyar Forradalom és Szabadságharc 50. évfordulója, 2006. október 23. volt. E szent napon a regnáló hatalom vezetői – az erőszakszervezetek közreműködésével – meggyalázták nemzeti ünnepünket, vérlázítóan szétverték-oszlatták a békésen, vagy tiltakozva fölvonuló emberek, csoportok

zömét. Alapítványunk kuratóriuma az évente tartott díjátadó ünnepségén azzal tiltakozott e gyalázat ellen, hogy díjazta a magyar szolidaritás és a nemzetépítés méltó képviselőit, köztük a két taunt, Vértesaljai László atyát és Piotr Góreckit, a Lengyel TV tudósítóját. 2007-ben elhunyt Nagy Gáspár titkárunk, s a regnáló pártállami erők példátlan bosszúja következtében a Bethlen Gábor Alapítvány NEM tarthatott díjátadó ünnepséget, nem adományozott Bethlen Gábor-díjat és Márton Áron Emlékéremet, én pedig lemondtam elnöki posztomról. Egyetlen Teleki Pál Érdeméremet adtunk át 2007. augusztus elsején a világ cserkészzeinek Centenárium Jamboree-ja alkalmából a 95. éves Magyar Cserkészmozgalomnak (KMCsSz, MCsSz, Kárpátaljai MCsSz, Romániai MCsSz, Szlovákiai MCsSz, Vajdasági MCsSz), képviselőjének. Ők Londonból a Centenárium Jamboree-ről táviratoztak: hálásan fogadták a főcserkész Teleki Pál jelképes kitüntetését. Egyetlen évet ragadtam ki a húsból, érzékeltetve a Kuratórium csapatmunkáját és Németh Ágnes szolgálatát. Ezt tükrözi Alapítványunk jelmondata is: **„...mi minden erőt, ami a haza javára akar és tud lenni, nem eltiporni, hanem együvé fogni kívánunk...”**

Ágnes maradandó emberi- szakmai teljesítménye édesapja hagyatékának sajtó alá rendezése. Ennek során kapcsolatba került Németh László életének és munkásságának számos kiváló kutatójával, akik társai lettek a kincses örökség földolgozásában. Összegyűjtötte és több könyvből álló sorozatban kiadta Németh László levelezését. E vállalkozásáról egy interjúban így vallott: *“Vegyész vagyok, korábban az irodalmi életben nem voltam otthonos, és apám legbensőbb barátain kívül onnan senkit sem ismertem. A gyűjtőmunka során sok kiváló emberrel ismerkedtem meg, s örömmel tapasztaltam, hogy a levelezőtársai mind segítőkészek. – Ez a három kötet huszonöt éves munka eredménye. Édesapám halála után kezdtem el a leveleit gyűjteni; akkor még csak a családnál levő leveleket gyűjtöttem össze. Ez a gyász reflexiója volt. Szortíroztam, olvastam a családi leveleket. Aztán félretettem ezeket az iratgyűjtőket, és tíz évig nem is nyúltam hozzájuk. Tíz évmúltán, amikor a gyerekeim felnőttek, már több szabad időm volt. A nálam levő címek alapján elkezdtem az édesapám leveleit összegyűjteni a levelezőtársaitól. Ilyen gyűjtőmunka körúton jutottam el Domokos Mátyáshoz, aki akkor a Szépirodalmi Könyvkiadónál dolgozott, és ő megkérdezte tőlem: “Nem volna kedve ezeket kiadni?” Akkor már a levelek bűvöletében éltem; éreztem azt, hogy szerves részei az életműnek, tehát valóban fontos volna a megjelentetésük. S ettől kezdve tudatosan és módszeresen dolgoztam a levelek összegyűjtésén és rendszerezésén. Grezsa Ferenc professzor ír*

Kaleidoscope

vállalta el az első kötet jegyzeteinek a megírását. Ez a gyűjtemény az életműsorozat záróköteteként, 1993-ban jelent meg a Magvető és a Szépirodalmi Könyvkiadó gondozásában. 760 levelet tartalmazott.”

Áginak köszönhető a *Magam helyett – tanulmányok az életemről* c. tanulmánykötet összeállítása, szöveggondozása (Püske, 2002.) és a fent említett Napló is.

Alapítványunk életében a jövő nemzedék, az utánpótlás nevelésének kérdése a kuratórium ülésein gyakran előkerült, s ez Németh Ágnes is foglalkoztatta. Ez ügyben végül tevőleges szerepet vállalt. Hála áldozatkészségének, 2014. november 21-én **emlékszobát avattunk Németh László és barátai tiszteletére** a Némethvölgyi út 18-ban. Az emlékszoba tablón a gazdag irodalom- és színháztörténeti értékű felvételeken kívül bőséges családi fényképanyag mutatja be az író életét és küzdelmeit.

Németh Ágnes Sára Sándorral beszélget



A látogatók megtekinthetik az íróról készült *“Képek és történetek az életműhöz”* címmel készített DVD-t is. Mind a kiállítás, mind a lemez az író Ágnes leányának gondos munkája. Ugyancsak az ő közreműködésével jelent meg Németh László és felesége levelezésének teljes anyaga. Az emlékszoba megnyitásán András Andor fizikus és Lami Pál tanár mondott beszédet. *“Németh Ágnes, a Bethlen Gábor Alapítvány kurátora szeretettel hívja és várja e meghitt emlékhelyre az irodalom, a kultúra iránt érdeklődőket, különösen az ifjabb nemzedékek közösségeit, tagjait. Cím: Budapest XII. kerület Némethvölgyi út 18.”* - állt a meghívón.

Mika Sándor Egyesület és a BGA 2014 év végén – egymással szövetkezve, s az érdeklődő tanárokat, diákokat megnyerve – “Népi gondolatok – népi gondolkodók” címmel, a Németh László Emlékszobában kerekasztal sorozatot indított.

Németh Ágnes rendkívül boldog volt, amikor el-eljött és látta, hogy az általa létrehozott Németh László múzeum 2015 tavaszán megéledt, s ösztől a nemzetnevelő szándék is kibontakozhat. Az első félévi biztató ciklus után, ősszel a sorozatot nem folytathattuk. Ágnes az Idősek Otthonába került, a Németh László Emlékszobába pedig egy külföldi civil szervezet költözött be. Alapítványunk főbb programjait befogadó URÁNIA Nemzeti Filmszínház után, újabb bázisunk szünt meg.

Ágnes csöndben eltávozott oda, ahol nemzetnevelő édesapjával, s övéivel együtt lehet. Pilinszky János sorai- val.

*“Ama kései, tékozló remény,
az utolsó, már nem a földet lakja,
mint viharokra emelt nyárderű,
felköltözik a halálos magasba.*

(Ama kései Németh Lászlónak)

Isten áldjon és nyugosztaljon kedves kurátor-társunk! Béke veled!



Németh Ágnes a Bethlen Gábor Alapítvány ünnepségén

(bethlenalapitvany.com), 2020. júl. 23.

Kaleidoscope

A KÁRPÁTALJAI MAGYAROK NAGYASSZONYA SZOBORÁLLÍTÁSRÓL

A Király Tibor jóvoltából "közérdekű kötelezettségvállalás"-ként bejegyzett – Illyés Gyula, Csoóri Sándor, Kodály Zoltánné, Németh Lászlóné által – negyven éve alapított, független Bethlen Gábor Alapítvány a magyar szolidaritás intézményeként, a pártállami korifeusok támadásai közepette élte a nemzeti összefogást, az ellenállást a magyarellenes erőkkel szemben.

Jelmondatunk: "*..mi minden erőt, ami a haza javára akar és tud lenni, nem eltiporni, hanem együvé fogni kívánunk!*"

E fejedelmi hitvallást Móricz: Erdély c. regényéből idéztük, s ennek szellemében működöttünk Alapítványunkat.

Jól szolgáltak kurátoraink, Titkárságunk, gyarapodott a táborunk, de a helyzetünk nem javult...

Az ezredforduló után a Bethlen Gábor Alapítványt a szellemi honvédelem bázisaként működtetjük tovább.. A magyarságszolgálat kiemelkedő képviselőinek kitüntető elismerése mellett feladatunknak tekintjük a nemzeti örökség védelmét, s az ezt szolgáló emlékjelek létesítését, karbantartását. Az elmúlt két évtized során sok-sok hézagpótló emlékjelellítő akcióban vett részt, támogatott a BGA kuratóriuma... 2013. október 23-án Kolozsvárt, a kétágú templom előtt fölláلتottuk Erdély első egészalakos Bethlen Gábor bronzszobrát, Péterfy László alkotását. Ez évben Beregszászon avattuk Kiss Ferenc alapító kurátorunk domborművét, Rieger Tibor alkotását. 2016-ban Lezsák Sándor révén közreműködünk, adománnyal is támogattuk a csíkszeredai Márton Áron emlékmű létesítését. 2017-ben Rieger Tibor Magyarok Nagyasszonya szoborajándéka megismertetését, ünnepélyes felszentelését segítettük elő felvidéki társainkkal együtt, Királyfiakarcsán. E szoborállítás sikerén fölbuzdulva fogadta el a BGA Kuratóriuma a Trianoni békediktátum centenáriuma tervezett emlékjelel-programot, amelynek része a Kárpátaljai Magyarok Nagyasszonya szoborállítás. Megköszönjük Matl Péter és a miskolci társak elkötelezett közreműködését, akiknek jóvoltából – új helyszínen – újrakezdehetjük a szoborállítást.

A BGA Kuratóriuma határozata alapján fölláلتított Előkészítő Bizottság Matl Péter, Kopriva Attila és Erfán Ferenc a Révész Imre Társaság alkotóművészei javaslatát – a közösség illetékes magyar vezetőinek szándékát, indokait is méltányolva – támogatja.

Elfogadja, hogy a Kárpátaljai Magyarok Nagyasszonya szobrot a 8500 lélekszámú, Tisza menti **VISK** községben állítsák fel A szoborállítás 2020 Nagyboldogasszony napjától – a keresztény-keresztyén egyházközösségek, a község, a támogatók összefogásával–kezdődje el, s lehetőleg egy év múlva, 2021. augusztus 15-re, békében valósuljon meg. Alapelvünk, hogy a szoborállítás főszervezője a kedvezményezett-befogadó – a szobrot "örök megőrzésre" átvevő VISK magyar közössége. Tulajdonosai a magyar keresztény egyházak. Őket – a magyar szolidaritás jegyében –, támogatja a lelki- szellemi befogadást elősegítő, a közadakozást ill. közalapítványi pályázatot és támogatást kérő-szervező **Kárpátaljai Magyarok Nagyasszonya Szoborbizottság** (KMNSZ.), társszervezőként. Konzultálva az érdekeltekkel, s a jelöltek igenlő visszajelzése nyomán a Szoborbizottságot fölláلتítottuk.

Bízunk abban, hogy a Tisza-menti, határszéli Visk nagyközség; Kárpátalja – vallási, etnikai és közéleti állapotát tükröző – lakosságának Mária tisztelete, magyar karakterű fogadókészsége, Matl Péter szobrászművész alkotásának méltó otthona lesz, áldásos hatása érvényesülni fog.

Az elmúlt évek ukrainai kálváriajárása, tetézve a koronavírus világjárvány okozta lelki-emberi és közösségi megpróbáltatásokkal, Kárpátalja keresztény-keresztyén megújulását igényelné. A katolikusok és ortodoxok szentjéhez, államalapító István királyunkhoz kötődő Magyarok Nagyasszonya szoborállítás – az Eucharisztikus Világkongresszus jegyében–, e megújulást hivatott elősegíteni Kárpátalján. A KMNSZ szoborállítást az alábbi mottóval hirdetjük meg:

"Messze jövővel komolyan vess össze jelenkort:

Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!

(Kölcsey Ferenc: Huszt, részlet)

Ünnepségeinken elénekeljük a "**Boldogasszony Anyánk...**" kezdetű régi magyar népéneket.

Buda, 2020. augusztus 14.

A BGA és az Előkészítő Bizottság megbízásából összeállította:
Bakos István kurátor

Kaleidoscope

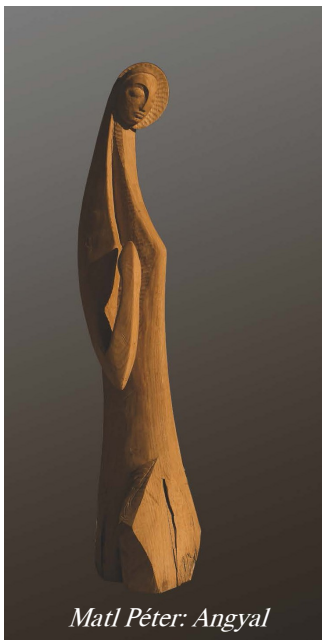
RIEGER TIBOR: MATL PÉTER MÉLTATÁSA

A KÁRPÁTALJAI MAGYAROK NAGYASSZONYA

SZOBOR ALKOTÓJÁRÓL

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!
Kedves Barátaim!

Mi sem lenne természetesebb, mint fiatal kollégám Matl Péter szobrász kitűnő képességeit elemezni. Gazdag, magától értetődő formaalakítását, szimbólumteremtő képességét, az anyaggal való bánásmódban az anyag tiszteletét. De mégis itt valami hiányérzetem támadt. Mi az ami mindezt megelőzi, mi az, ami ennél is fontosabb? Ez pedig a magyar sors és ezen belül is a legkegyetlenebb, a kárpátaljai sors, ahol a háború végén minden 18 és 50 év közötti magyar férfit módszeresen ki akartak irtani, és ez nagyrészt sikerült. Matl Péter ebből a világból jött



Matl Péter: Angyal

és ezt a sorsot vállalja, mely egyben keresztényi sors: „Népek Krisztusa Magyarország”, ahol az ember számára az örök példa a Golgotai Áldozat.

Az örült trianoni diktátum után egy lehetőség még mindig van: felépíteni egy gyönyörű, szép szellemi Magyarországot, melyet nem tudnak elvenni tőlünk, mely nem függ fizikai határoktól. Ezt azonban csak hittel lehet. Matl Péter ehhez a szellemi Magyarországhoz tette le a maga építőkövét és ennek a szellemi Magyarországnak feladata, ami mindig is volt, védeni a keresztény értékeket, ami ma aktuálisabb, mint valaha.

Matl Péter egy rendkívül tehetséges szobrász, de nehogy azt higgyük, hogy a tehetségek csak úgy véletlenül születnek. Azt ki kell érdemelni. Tekintsük ezt egy nép szenvedéséből született ajándéknak, mert az igazán nagy művek a szenvedésből születnek. Életélvező jólétekből, szórakozásból legfeljebb világhírű sztárok születhetnek, melyek csillognak, mint az üvegyöngyök, de igazi értéket aligha jelentenek.

Diavetítések hiányában e gazdag életművet végigtekinteni most nincs mód, de mindenki által ismert főbb műveire ki térnék. Bár aki, teheti nézzen utána a mester kevésbé ismert, templomokban található plasztikáinak.

Ezek a művek üdítő látványok a mára sokszor elfáradt és olykor kiüresedett egyházművészeti alkotások között. A művek közt gyakran megjelenik a család fontossága, és miközben magabiztosan és élvezettel alakítja szoborrá a fát, követ, bronzot és ha nem ezt teszi akkor szenvedélyesen fest képeket. Hála bőséges alkotó kedvének, szobrai eljutottak a világ számos helyére.

Matl Péternek megadott, hogy a Kárpát-medence három szent helyére is készíthetett emlékművet. Ilyen az Ópusztaszeri Nemzeti Összetartozás Emlékműve, ahol is egy mészki oszlopon, mely ősi magyar díszítő motívumokkal ékesített, rajta a fenséges Turul, karmai között a „védő kard”. Sajnos az utóbbi években született turul szobrok nagy része méltatlanul dilettáns. Ezért is örülök ennek a szobornak, mert ez végre jó és ilyen módon válik méltó emlékművé.

Másik szent helyünk a Vereckei-szoros, ahol honfoglaló őseink döntő része hazaérkezett, és ahol Péter megalkotta azt az emlékművet, amely mára nemzeti szimbólumunkká vált, amit persze az elvakult szélsőségesek nem értnek. Pedig, ahogyan Matl Péter fogalmazott: „Én békét terveztem bele a Vereckei Emlékműbe”. Hiszen szöveg sincs rajta, mert ez mindenkié. Az emlékmű békésen illeszkedik bele a gyönyörű tájba. Számos asszociációra ad lehetőséget. A fenyő forma a tájban, nyitott kapu Galícia és Kárpátalja felé, mely egyaránt a barátság felkínálása. A hét emelkedő kőtömb a hét vezér szimbóluma. Alatta a kereszttel megjelölt gránit tömb, mint oltárkö. Ne felejtsük, hogy mindkét oldalon keresztények élnek, ami ugyan realitás, csak éppen még nem realizáltak. A lépcsősen emelkedő kőtömbök akár Jákob latorját is eszünkbe hozhatják, ami további asszociációkat indíthat el.

Ez a csodálatosan tájba illő, absztrakt formákból létrehozott mű mégis beszédes és valamennyien szívünkbe zárhatjuk. Matl Péter tehetségét dicséri, hogy egy ilyen elvont, nonfiguratív alkotás mellett képes volt megalkotni egy teljesen reális, figuratív, lírai hangulatú szobrot is az ugyancsak számunkra szent helyen, a munkácsi várban. Zrínyi Ilona és fia, az ifjú Rákóczi Ferenc szobráról van szó. Egy öntudatos, gyönyörű nagyasszony és a serdülő, elhivatottságára ráébredő fenséges ifjú. Anya és fia megrendítően szép együttléte, melyet csak fokoz történelmünk ismerete és elborzaszt a tudat, hogy ezen a helyen néhány évtizede még traktorokat javítottak, beszenyezve a szent földet. Adjon nekünk reménységet, hogy hála Matl Péter szép szobrának, újra ünnepléses áhítattal léphetünk a munkácsi várba és lelkünkben bontsuk ki a zászlót: **"CUM DEO PRO PATRIA ET LIBERTATE"**

Budapest, 2017. november 15-én

Kaleidoscope

KÉRDÉS –VÁLASZ

Mondom Neked,
vagy inkább suttogom:
Uram, miért engeded
a fogyó jéghegyet,
kenyér helyett köveket
s a torkolat-tüzeket ?

Miért húnnyod szemedet,
ha egymásra köpünk
átkot és szemetet,
miért, ha küldenek ránk
stigmát, mikro-lényeket ?

És nem látod, hogy itt a Föld
maholnap pusztá hadtér,
hol feketéllik minden zöld,
ó, mondd, vajon miért ?

Te persze, csak álomban jelentkezel,
mint ködből felsejlő sziluett:
Ember ! Miért engem kérdezel?

RÍMTELEN SZIMBIÓZIS

Nem kell már
semmire spórolni,
senkit sehova küldeni:
a szükséges épp elég.

Mindent összegyűjtöttünk
és adtunk is tovább két kézzel,
nem lett több, sem kevesebb
a bejáratott szimbiózis.

Egymást sem tanuljuk többé,
ha víz csobog, vagy lépted alatt
reccsen a padló,
már értem, hogy értesz.

Egy mély szusszanás hajnalban
a langyos párnán,
mintha álmodat álmodnám,
sebemre szorítod ajkad.

Beírt füzetből lapot,
gyümölcsnek magját kitéped,
de halni nem elég,
hogy belőlem kiléphess.

B. TOMOS HAJNAL

ÜRES SZOBÁBAN KAKTUSZ

Szinte naponta tűnnek el mellőled
életed eleven tartozékai:
ma csak egy nyolcvan éves,
minden nap átköszönő néne,
holnap a jóbarát, a sarki patikus,
meg a mosolygó újságárus,
majd kedvenc íród
és a színpad nagyasszonya -
csak felszívódnak nyomtalan,
mint szadista kéjjel írott krimiben,
melynek NEM ! Ó már régen
nem az olvasója,
szenvedő alánya vagy -
mintha szekrényedet, rongyaidat,
szájad elől a falatot
lopkodná el folyton valaki.

Viszi a tavalyi nyarat,
egy atmosolygást a szomszéd kerítésen,
a vasárnapi közös ebédeket
és a nagy kibeszéléseket-
végül is a sok-sok tegnapot,
melyből TE lettél : a mai
s ők belőled, mint létanyagok,
véredben keringő önsejtek
pusztulnak ki most szerre,
vagy éppen kettesével.

Lassan már úgy vagy ezzel,
mint csenevész kaktusz
üres szobában felejtve,
hol csak egyszál dróton csüngő
villanykörte ég: maradék életed.
Nincs talány, lecsengett minden
kulcsszó, katarzis és bonyodalom,
már csak a pár oldalnyi megoldás jöhet

-
itt motoz éjjelente melletted,
hallod sanda szuszugását
és már nem kérdés mi lesz
a krimi zárómondata.

SZEMÉTTELEP

Szemétre kerül egyszer minden,
mi selejt és felesleg,
mi letudta szerepét
az anyagi trendben ,
vagy már nem jut rá idő,
türelem és tetszés :
a ronggyá nyútt nadrág,
krumplihéj, zacskóban tartott
penészes kenyér
s a hullott, poshadt alma -
kidobjuk a megunt kabátot,
lyukas cipőt, csipkét
s a nagy pecsétetes szőnyegét.

Sorra pörögnek ki, mint léghuzatban
a megkopott jelek, nevek, szavak
és persze mi is, emberek,
csak egy kegyesebb cím alatt.

MONDATMORZSÁK (MASZK ALÓL)

Állok a fukar fénybe'.
Jó lenne igazi
tavaszt érezni benne.

Járnám a határt,
és kesztyű nélkül markolnék
harsány csalánt.

De nem az, mi
tavaly: békés-ünnepi,
semmire hajaz a semmi.

Mert itt van egy rendesen
induló reggel, s maszkon
át alig ha sejtem.

Hozzám senki nem léphet
lépésnél közelebb
s akkor még mi jöhet?

Ülök asztalomnál este.
Jó lenne, mint régen
családot látni körülte.

AKI ÚGY SZERETI KANADÁT, HOGY NEM FELEJTHETI ERDÉLYT

Sipos Sándor Montréalban él, ott alkotja immár az egyetemes modern képzőművészet kincsesládájában helyet érdemlő alkotásait. Az ő művészete nem csak a képzőművészet fogalmát fedi. Formailag legalábbis. Ha mégis rákényszerülünk, akkor én képi epikának, korunk zaklatott lelkivilágának dantei mélységeket és mitológiai magasságokat befogó képi vetületeinek nevezném alkotásait. Műveinek motívumai darabokban - akár a hősi eposzok énekei - és egységükben tekintve is, rákérdeznék a nézőre: mit látsz?, mit gondolsz?, és mit válaszolsz? Térben szétszórta alakatlan figurák, megcsavarodott - lélegzőcsőbe tekeredett - alakzatok sorstragédiák sorozatát juttatja eszünkbe. Ám valahol ott lappang a biztatás is, legalábbis annak felsejlése -, hogy nem veszünk el, orra buktató akadályokon meggörcsült gerinccel, földet kaparva is ki tudunk vergődni a fényre!

Mondhatnók azt is, hogy Sipos Sándor filozófikus alkotó - bizonyára helytálló ez az állítás is -, ám a miértekre abszolút választ kereső útvesztők állomásai túlmutatnak minden izmuson, noha ugyanakkor minden izmust magukba is sűrítene. Van képe, amely őskori sziklába karcolt öslelet, van olyan, ami középkori szellemek libegő, pokolbéli árnyaira emlékeztet, az elme belső, olykor meg sem nevezhető szörnyekre, ami nemcsak a lelket, hanem a testet is csak porzemcsék formájában szórja szét a semmiben. Emlékezetemben Sipos Sándor halk, inkább introvertált emberként maradt meg: majdnem egy esztendeig laktunk egyazon, a traischirchener menekülttábor fennhatósága alatt álló edlitz épületben, étkeztünk naponta ugyanabban az ebédlőteremben, és mégis, csak évekkel később, itt, Kanadában tudtam meg, hogy erdélyi menekülttársam festőművész -; nos, alkotóművészként is ezt érzékelem: mintha a külvilágból anynyit tartana érdekesnek, ami jártában-keltében éppen elszűnt előtte, és azt le is jegyzi, a többit pedig a nézőre bízva. Ez az ő sajátos lázadása! A néző? Mi vagyunk!

Egzisztenciális bizonytalanságára nem kap egyikünk sem megnyugtató választ, mert világunkat, normálisnak érzett világrendünket már régóta csak sziporkává zúzott üvegcserepekből tudjuk - nem újraépíteni! - újraálmódni. Az elmagányosodás, a gyökértelessé nyomorodás korszakát éli ma mindenki, haláltusát vív az értelem az értelmetlenséggel, az érték a legvadabb démonokkal verekszik. Ez verselte bele képeibe a kolozsvári alkotótárs, akivel a mellékelt könyvet összeállította.

Maga a művész így vall az alkotás közben lezajló morfondírozásairól: "... örülök, hogy a karcolt munkám a rovás írásal

Kaleidoscope

elnyerte tetszésed... Amint dolgoztam rajta, eszembe jutott, hogy még az írásunk is "ellentmondásos", hiszen a latin írás balról jobbra, míg a rovás írás jobbról balra olvasandó... Talán hitvilágunkkal is így vagyunk: a kereszténység felvétele teljesen más irányba vitt, mint ha megtartottuk volna az ősvallásunkat. Itt, Kanadában eszméltem rá arra is, hogy az őslakosok vallása mennyire hasonlít a mi ősvallásunkra, körkörös a folyamat, fontosabb, mint a hierarchia... a kereszténység a hierarchiára épül - talán ennek a képlete vetült ki a társadalmakra is, I. a háromszög csúcsán a tejhatalmú császár és az alattvalók... etc."

A sepsiszentgyörgyi barát, Ütő Gusztáv képzőművész a Montréalban élő, farkaslaki származású Sipos Sándorról a következőt írja: "Elsősorban e vizuális energiák átadását tarthatjuk lényegi üzenetnek a ... festmények, nyomatok, rajzok, talált tárgy assemblage-ok, fényképek, vegyes technikájú alkotások sokaságában... A meghajlott, állati megkucorodásba görbült antropomorf alakzatok - bogarak, lepkek, oroszlánok, macskák és képzeletbeli szereplők sokasága, mint gyilkos álmok visszatérő motívumai, szintén rémkép jellegűek. A szürrealizmus határán. A csillogó anyaghasználat, mint a... szemfényvesztő globalizálási kísérlet ámitó felülete, rögeszmeként vonul végig a képek egynéhányán. Szervesen épülnek a művek sorába a fényképalapú alkotások is... Sipos Sándor nagyszerűsége épp a sokoldalú kutatásaiban, a műfajok keverésében rejlik. Őt nem a műfajok tisztasága érdekli, hanem az üzenet továbbítása, a sugárzó erő célba juttatása. És... mindezt az erdélyi szellemiség jegyében teszi." (*Dancs Rózsa, Kalejdoszkóp, 2020. III-IV.*)



Zilahi Nono

Kolozsvári grafikusművész, tervező- és reklámgrafikus vagyok, de szerkesztőként, nagyszabású kiállítások kurátoraként is tevékenykedem, valamint a kolozsvári Klikk Art Centrum Egyesület elnöke vagyok.

Az 1990 után született fiatal művészgeneráció tagjaként igyekszem az erdélyi művészeti életben aktívan részt venni. Célomná vált olyan kulturális tevékenység ellátása, amely a társadalom és az egyén közös igényeinek kielégítésére irányul.

A művészeti tevékenységem mellett másik szenvedélyem az írás.

Antológiákban, helyi lapokban már publikálták írásaimat, de a világhálón is olvashatóak verseim. Számomra az írás az önkifejezés eszköze, létfontosságú ténykedésként definiálnám, melynek forrása a konstruktív pesszimizmus.

Verseimet az archaizmusok, de főként a neologizmusok fokozott használata jellemzi.

Támogatom és szükségszerűnek tartom a nyelvújítást, nyelvreformálást, mert úgy vélem, hogy a nyelveljődés szerves részét képezi.

Kaleidoscope



Sipos Sándor *képzőművész alkotása*

Zilahi Nono

REMINISZCENCIA AZ ÉDENBŐL

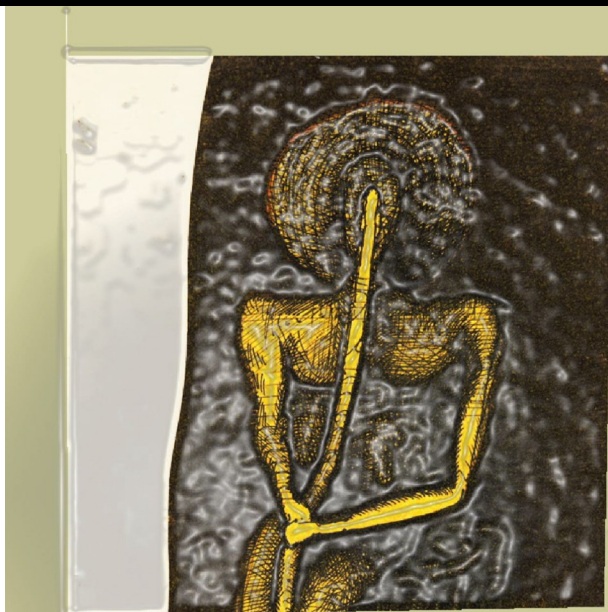
Bár szívemben még pulzál az élet,
végtagjaimban már dermed a vér;
Dohos tüdőd elzárul, s összeforr szád,
ha már végre lélegeztetnél.

.....

Vidd tiltott gyümölcs bukéját, mérged,
és rámod el magad Szentélyemből!
Kerúbok őrzik, s villogó lángpallós.-
Rajta!
Távozz, Beliál, Édenemből!

.....

A kulcs már nem fordul el a zárba',
s ajtóm némán túrné, ha kopognál.
Hiába is rángatod a kilincsem;
Bent... főnévvé tornyosult a "vár".



Kaleidoscope

Zilahi Nono

EUDAIMÓNIA

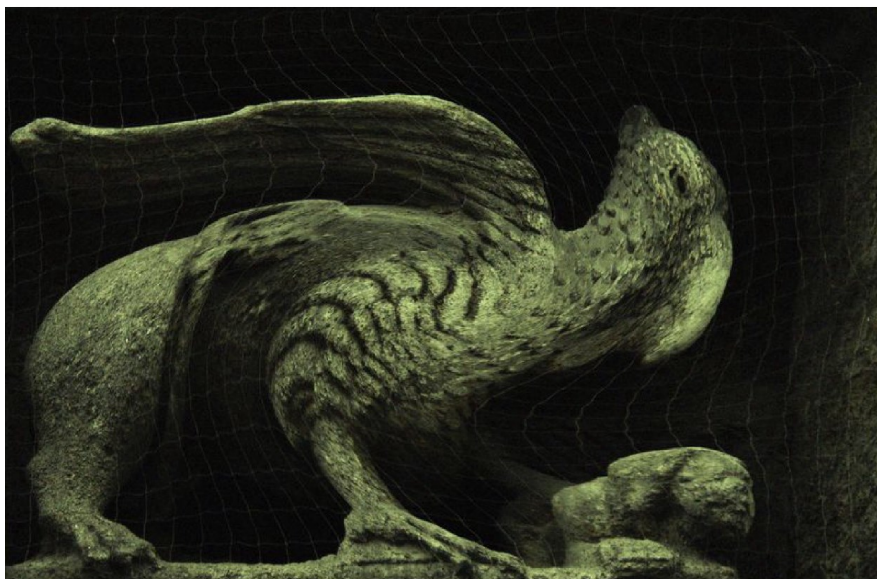
TE - nem vagy több, csupán az érzés,
mely tombol bennem, s meg akar ölni,
földre dönt és meg akar törni;-
Invitálásod halottidézés.-

Csak ennyi vagy, de bár több lennél:
mintsem fanyar semmi, inkább átok...
S malaszt leszek! Nem kell imádott
totemként posztamensre emeljél.

Nem vagy elég, uralni vágyik
márvány szívem holtdermedt ajkad
vérfagyasztó csókjába alvadt
keser-örökszerű végóráit.

Daimón is lehetsz, kevés nekem
ambrosziád két-ópium íze;
Bennem arété elixírje,-
apeiron zárkád nem tart féken.-

Már
végleg szilencium-klastromod
őrízze bensőm tajtékzó vadát!
Míg ÉN
hordva az üdvösség-tiarát
salak-regnumodból feltámadok.



Sipos Sándor képzőművész alkotása



Sipos Sándor képzőművész alkotása

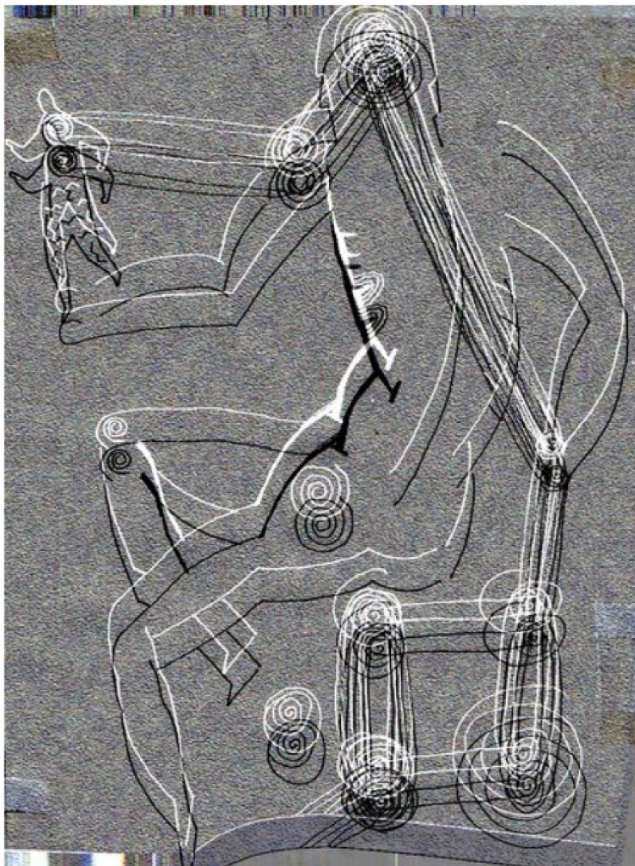
A KENTAUR

A KENTAUR

Az önvalómmal folytatott harcban
egyre gyötrőbb a küzdelem;
Nem lesz intés, a gong elmarad,
és bíró sincs e szorítóban:
csak a halálszagú győzelem...

Mérgőzés életért halálig:
xenofób, szolipszista világban;
Egyetlen menet-szer éveim,
tán walk-over a végsőikig:
Kentaurként, egy izolált karámban.

Kaleidoscope



Sipos Sándor képzőművész alkotása

Zilahi Nono

PÁN

Pán nem etalon, nem istenképű,
csak egy ciklotim-hipertim típusú aszkéta;
Gazdateste-lelke között a kohézió elnyűtt,
s már nyirkos, szeptikus üreg a thoraxja.

Pán nem az inhumánus alvilágnak atyja,
de nem is inkubusz, nem seoli dzsinn,
csupán szerelmes vágyak sínylódó rabja:
szúzi nimfáért gyötri tantaluszi kín.

Pán nem totem, nem mandorlás fétis,
esetleg kolonc árny-aureolája dicsfényeknek;
Gyalázva túlkeire aggattak gracilis
tövis-tiarát unilaterális szerelmek.

Pán nem idolum, nem csodált entitás;
Efemer antilop-lidérceket tömjénez,
kisértéseire szedatívum: csak az önpusztítás,
míg szerelmei mind vívódások, rögtönzések,
mind öndekonstrukciós kísérletek.

ZILAHİ NONO

MINÓTAUROSZ

Riadt a szemed és rémülten tekint rám,
arcvonásaidba vésődött a félelem,
mosolyod lekopott, soh'sem volt igaz...tán,
s magány-labirintusban tenged át életed.

Furmányos képed, de mit számít a küllem,
ha a lelked makulátlan, és nem törmelék.
Szenvedő alany vagy sorstól száműzötten,
s vágyaidat eltemette sínylódésed rég.

A szövvényes múltad útvesztőjében
ígéretes, jobb jövőre kiutat nem lész,
éneddel antibiózisba kerülve,
agóniát-tagadó életjelet színlelész.

S bár világtól rejtőzöl, ismerlek, hiszen
ahogyan fikszírozlak hosszan, álmatlanul,
a tükör mögötti tag nem is idegen,
Mert ez idegen: én vagyok,

ZOO

ÁLLAT- KERT

DEVECSERI GÁBOR
ÁLLATKERTI ÚTMUTATÓ

Ez a cinke oly picinke,
falevélből van az inge,
pókhálóból a szoknyája,
makkhéjból a csizmácskája.

Csak fűvön élt a kis zebra,
de most rákapott a zabra,
végül is elvitték Szobra,
ott oktatják szebbre, jobbra.

"Apám így szól a kis bálna,
hadd mehessek el a bálba."
"Nem mehetsz el, fiam, Péter,
nem vagy még egy kilométer."



Mért cikáznak a kis fecskék?
Hogy az eget kékre fessék.
S ha mindenütt van már festék,
"Kész a tavasz" - jelenthessék.

Mért tanulnak a kis vércsék?
Azért, hogy a leckét értsék.
Tanítójuk egy hasas,
pápaszemes, lomha sas.

Fekete az ablakpárkány,
rákönyököl a kis sárkány,
hat feje néz az utcára,
egy a leckét bent biflázza.

Voltál állatkertben? Meséld el, mit láttál? Melyik állat
tetszett a legjobban? Rajzold le kedvenc állataidat! Írd
le a nevüket magyarul és angolul!

KÜLDÖK NÉHÁNY SZÉP VERSET A KÖVETKEZŐ
SZAVALÓVERSENYRE!
TANULJÁTOK MEG!

WEÖRES SÁNDOR: A TANÉV-NYITÁSKOR

Almát, körtét, szilvát, szőlőt
hoz szeptember,
nekünk új tanévet, tudja
minden ember.

Mint az égen átcsóvázó
üstökösök,
ragyogjanak munkánk nyomán
az ötösök.

Kívánjuk a húgocskának,
öcskösöknek,
ne legyenek szükiben az
ötösöknek.

Kívánjuk tanárainknak,
hogy vödörrel
minket nyakon önthessenek
ötösökkel.

Ha szűkölködünk megszolgált
ötösökben,
a tanév nekik se könnyű,
de nekünk sem.

Ne mint az üres jászolba
Nincses ökre,
bámuljunk a meg nem szerzett
ötösökre.

Köszöntőnkben csökönyös rím
a sok ötös,
mert szándékunk jól tanulni
már örökös.

KÁNYÁDI SÁNDOR: BANDUKOL AZ ŐSZI NAP

Bandukol az őszi nap, s megáll minden fánál.

Bandukol és elidőz minden iskolánál.

Meg-megáll és elidőz... mire is kíváncsi

vajon ez a szelíd, ős Nap-tanító bácsi?

Meg akarja tudni, hogy rendesek-é, jók-é,

akik nála nyaraltak, nincs közöttük kópé.

Nem bújt-é a pad alá az a virgonc Pista,

s vajon az a Bandikó most is olyan lusta?

S följegyzi, ha rosszat lát, föl bizony, barátom, –

s megégeti orrukat majd a jövő nyáron.

1 2 3 - MADÁR ÜL AZ ÁGON,

HÁT TE, BOBÓ,

HOVA MÉSZ?

OKOSODNI!

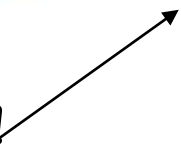


KEZDŐDIK

AZ

ISKOLA!

KELL AZ ÉSZ!



ISKOLA

Bolvo bolvitaja

ABC

1

2

3

4



MAGYAROK KENYERE

15 MILLIÓ BÚZASZEM



LOCATION

3090 Lenworth Drive Mississauga
ON, L4X 2G1

PHONE: 905) 624-9311

HOURS

Su-M Closed
T-F 8 am - 6 pm
Sa 8 am - 3 pm



Ahogy a víz hullámai a partra sodorták...
Nincs időrend, nincs tematikus elrendezés...
Ahogy felbukkantak... Még sokat rejtegethetnek a habok, talán majd azok is előkerülnek idővel - a Feketeügytől a Debren patakon át a Nyárádig és az Értől az óceánig, majd az Ontario-tóig elég sokszor szárazföldre fúródik egy-egy gondolatot, érzést vagy éppen a semmit magába záró palack...
Ezekben a kötetbe szedett írásokban a gondolati-érzelmi összevisszaságtól a magyar nyelvhez, az anyanyelvünkhöz való kötődésem védett ki.
Ez a számomra is meglepő felfedezés egyfajta vezérgékként vonul végig a könyv lapjain - minden más csak annyi, amennyi ezen az ezer húron bűgő nyelven elmondható...

Dancs Rózsa: Palackposta

Dancs Rózsa

Palackposta



EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

A jelenlegi járványügyi adatok alapján lehetséges, hogy Magyarországon szeptember 1-jén hagyományos formában kezdődjön meg a nevelés-oktatás - mondta Prof. Dr. Kásler Miklós.

A miniszter hangsúlyozta ugyanakkor, hogy a környező országok besorolása láthatóan változik, a járvány terjedése nehezen kiszámítható, ezért a köznevelésnek is fel kell készülnie a védekezésre és a megelőzésre. Az Emmi, az Operatív Törzs és a Nemzeti Népegészségügyi Központ részletes, nyolcoldalas ajánlást, protokollt dolgozott ki, amit minden köznevelési intézmény vezetőjéhez eljuttatott

MEGVALÓSULT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL



MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG



BETHLEN GÁBOR
Alap